

p1/

Naar een Vlaamse sociale zekerheid en fiscaliteit

illustraties volgen

logo AK-VSZ

tekening ian

**Dit is een uitgave van het Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid
mei 1998**

p2/

Ondersteunende verenigingen AK-VSZ

ALGEMEEN NEDERLANDS ZANGVERBOND
BOND VAN GROTE EN JONGE GEZINNEN
DAVIDSFONDS
DOKTERSGILD VAN HELMONT
FEDERATIE VLAAMSE VROUWENGROEPEN
FVK-RODENBACHFONDS
GROENINGE-ANTWERPEN
HALLE-VILVOORDEKOMITEE
HET VLAAMSE KRUIS
IJZERBEDEVAARTKOMITEE
KATHOLIEK VLAAMS HOOGSTUDENTEN VERBOND
KOMITEE DER RANDGEMEENTEN
KONINKIJLKE VLAAMSE INGENIEURSVERENIGING
MARNIXRING
MASEREELFONDS
MEERVOUD
NATIONALISTISCHE STUDENTEN VERENIGING
NATIONALISTISCH VERBOND - NEDERLANDSE VOLKSBEWEGING
PRIESTER DAENSFONDS
TAAL-AKTIE-KOMITEE
VERBOND DER VLAAMSE ACADEMICI
VERBOND VLAAMS OVERHEIDSPERSONEEL
VERENIGING VLAAMSE LEERKRACHTEN
VERENIGING VLAAMSE PROFESSOREN LEUVEN
VERENIGING VLAAMSE ZIEKENFONDSEN
VLAAMSE CULTUUR STICHTING
VLAAMSE INGENIEURSKAMER
VLAAMSE VOLKSBEWEGING
VLAAMS GENEESHERENVERBOND
VLAAMS KOMITEE BRUSSEL
VLAAMS NATIONAAL JEUGDVERBOND
VLAAMS VERBOND VOOR GEPENSIONEERDEN
VTB - VAB
WERKGROEP HET PENNOEN

Kernbestuur AK-VSZ

Voorzitter : Walter Peeters
Ondervoorzitters : Peter De Roover en Lionel Vandenberghe
Secretaris : Jürgen Constandt
Penningmeester : Johan Laeremans
Voorzitter techn. werkgroep : Eric Ponette

Secretariaat : Hoogstratenplein 1 - 2800 Mechelen - Tel. (015) 28 90 92 - Fax (015) 20 96 66
Geef ons ook een financieel steuntje in de rug op rekeningnummer 436-6268041-57

2de NATIONALE MEETING
AKTIEKOMITEE VLAAMSE SOCIALE ZEKERHEID

Eigen sociale zekerheid. Eigen fiscaliteit.

7 maart 1998

U.I.A. - Antwerpen

Inleiding

Matthias STORME

Waarde vrienden,

Vandaag zijn we hier tezamen om op te komen voor gerechtvaardigde verzuchtingen en eisen van onze Gemeenschap. Vandaag hebben we het niet over luxeproblemen, maar over werkelijke problemen, die diep ingrijpen in het dagelijkse leven van vele mensen van onze gemeenschap, de minderbedeelden eerst. Het gaat over ziekte en gezondheid, werk en werkloosheid, bestaanszekerheid en bestaansonzekerheid. Het gaat over onze opties om gezondheid, werk en bestaanszekerheid veilig te stellen, dichterbij onze Gemeenschap te brengen en beter te besturen.

Vandaag gaat het niet om holle kreten van anti-nationalisme of emotioneel vasthouden aan oude gewaden. Wij dwingen niemand om solidariteit te betuigen met wie hij maar wil. Wie esthetisch genot wil beleven aan het aanschouwen van het surrealistisch schouwspel van overleefde unitaire structuren, gunnen we hun pleziertjes. Ze worden er trouwens door diezelfde Vlaamse Gemeenschap die ze uitspuwen voor betaald. Maar de meeste mensen bij ons hebben die luxe niet. Het gaat hier vandaag om hun welvaart en welzijn.

In plaats van slogans geven wij vandaag een rationeel antwoord, dat tevens getuigt van emotionele intelligentie, want de mens leeft niet van brood alleen.

De gemeenschappen bevoegd maken voor de sociale zekerheid vergt geen ingewikkelde structuren, noch compromissen - zelfs niet te Brussel. Het vergt enkel politieke wil. Als voorzitter van het OVV, op deze samenkomst van het AK-VSZ, dat in de schoot van het OVV werd opgericht en één van de meest actieve pijlers ervan vormt, ben ik fier u te melden dat er met zeer grote eensgezindheid door de Vlaamse Beweging een maartoproep wordt gelanceerd aan de Vlaamse partijen om kleur te bekennen op het gebied van de Vlaamse sociale zekerheid en fiscale autonomie. Vlaamse politici, verstop u niet langer achter denkbeeldige problemen om geen kleur te bekennen. Wij willen weten wie onze stem waard is bij de eerstvolgende verkiezingen.

Omgekeerd roep ik u allen, vrienden, op om eveneens kleur te bekennen op het gebied waar het vandaag op de allereerste plaats om gaat : dat van de ziekteverzekering. Tot 15 maart hebt u nog de tijd om te kandideren voor de ziekenfondsverkiezingen. Tenzij u bent aangesloten bij een ziekenfonds dat ondubbelzinnig voor een Vlaamse ziekteverzekering kiest, stel u kandidaat of voer campagne voor Vlaamsgezinde kandidaten. Maak de ziekenfondsen duidelijk dat Vlaanderen hun unitaire houding niet meer neemt.

De unitaire structuren zijn door het uiteenliggen van de opvattingen en wensen in Vlaanderen en Wallonië niet meer behoorlijk en democratisch bestuurbaar. De federale regering, die de verdere staatshervorming voor zich uitschoof onder het mom dat voorrang diende te worden gegeven aan de hervorming van de sociale zekerheid, staat op dat punt nog nergens. Wij

weten waarom : de sociale zekerheid behoorlijk hervormen kan niet zonder ze te defederaliseren. Laat deze boodschap hier vandaag weerklinken. Zij die na ons komen zullen ons hopelijk dankbaar zijn, dankbaarder dan omhooggevallen intellectuelen die vergeten dat zij hun ontplooiingskansen te danken hebben aan de lange ontvoogdingsstrijd gevoerd door de Vlaamse beweging.

Tijd voor sociale en fiscale autonomie
Boudewijn BOUCKAERT

Waarde toehoorders, beste Vlaamse vrienden,

Vooraleer ik het onderwerp van deze bijeenkomst aansnijdt wil ik toch uw aandacht trekken op de merkwaardige vrije tribune in De Standaard van gisteren, vrijdag “Gedaan met nationalistische dwaasheid”. Ik weet niet of dit het streefdoel was van de ondertekenaars, maar zelden heb ik, op een dergelijke kleine oppervlakte zulk een concentratie van halve waarheden, gemeenplaatsen, verdachtmakingen, historische onjuistheden en onbenulligheden gelezen. Dit stukje kan het Guinness-record-boek halen, nl. het dichtheidsrecord van stupiditeiten, neergeschreven per vierkante centimeter. Beste vrienden, maak u geen illusies. Dit gezelschap van artiesten en filosofen - multa licet stultis et poetis - beschouwt u amper nog als menselijke wezens. U bent in hun ogen niet meer dan een kudde schapen, de kudde van de weldenkende schapen-Vlamingen. De enige tolerantie waarop u, in het tolerante België dat zij zogezegd voorstaan, zult kunnen rekenen is een bescherming van Gaia wanneer u hier straks met het dierentransport wordt afgevoerd.

Ik beschouw mezelf alleszins niet als een weldenkend Vlaming. Ik huiver bij de gedachte dat we binnenkort in een homogeen weldenkend Vlaanderen zouden moeten leven, in een “Flemish-correct” Vlaanderen, dat een kopie vormt van de political correctness voorgestaan door de meeste ondertekenaars van de aangehaalde tribune. Ik droom van een Vlaanderen waarin binnenkort goed gestoffeerde debatten kunnen gevoerd worden tussen liberale, christendemocratische, sociaal-democratische, ecologistische, fundamentalistische, nationalistische, leninistische enz. Vlamingen over de toekomst van de welvaartstaat in onze pluralistische, tolerante en democratische natie. Een debat dat voornamelijk iedeeën centraal stelt en niet de verkapte belangenverdediging van de eigen gemeenschap die zoveel mogelijk uit de gemeenschappelijke pot probeert te halen. Het is pas in de context van een gesplitste sociale zekerheid, waarvoor wij -aldus de ondertekenaars van het aangehaalde stukje- een deerniswekkende strijd voeren, dat we ons ten volle ideologisch zullen kunnen profileren. Zolang de sociale zekerheid unitair blijft in een land dat op politiek vlak de facto geconfederaliseerd is, zijn de politici verplicht zich als onder een dubbel petje te profileren, nl. als Vlaming, Waal, of Brusselaar enerzijds, als socialist, liberaal, christendemocraat, enz., anderzijds. Dankzij onze deerniswekkende strijd zal er eindelijk een pak communautaire conflictstof uit het politieke leven verdwijnen en zullen de debatten eerlijker en democratischer worden.

Een van de argumenten, beste vrienden, waarmee men de actie voor een Vlaamse sociale zekerheid tracht in moreel discrediet te brengen, is het argument van de solidariteit. Onze actie is niets meer dan een egoïstische groepsreflex. Wij rijke Vlamingen zouden niet meer bereid zijn voor het arme noodlijdende Wallonië te betalen. Deze aantijging is volkomen ondoordacht en lijkt me derhalve te kwade trouw te zijn. Ik kan gerust even malafide zijn en aan de unitaristen de vraag stellen of het beperken van het sociale zekerheidsstelsel tot het Belgische grondgebied niet evenzeer van een groepsegoïsme, een Belgische dan, getuigt. Waarom dan niet onmiddellijk een “wereld sociale zekerheid” waarin onze afdrachten dan kunnen dienen om de gezinsbijslagen van Saddam Hoessein, het pensioen van generaal Pinochet en het vakantiegeld van Fidel Castro te betalen ? U begrijpt, beste vrienden dat een dergelijke discussie volkomen in het luchtledige hangt. In de wetenschappelijke literatuur daaromtrent wordt aangenomen dat er met elke vorm van solidariteit een specifieke solidariteitskring overeenstemt. De meest intense solidariteit waar het geven en teruggeven niet alleen betrekking heeft op materiële verzorging maar bovenal op intieme gevoelsmatige steun en troost, wordt beleefd in de onvervangbare solidariteitskring van de familie. Aan het andere eind van het spectrum staat de mondiale solidariteitskring waar de solidariteit zich voornamelijk moet uiten in het nastreven van algemene normen voor eerlijke handel, mondiale milieubescherming en ontwikkelingshulp gericht op “take off” en

“zelfredzaamheid”. Tussen de wereld en het gezin situeert zich uiteraard de nationale solidariteitskring waar de solidariteitsgevoelens zich uiten in het opzetten van bijstandsregelingen en sociale verzekeringsstelsels. Een dergelijke nationale solidariteit is ouder dan we denken en is zeker niet uitgevonden door Bismarck of Lord Beveridge. Reeds in onze middeleeuwse steden, de naties van die tijd, treffen we vormen van stedelijke sociale bijstand aan. In de zestiende eeuw zette koningin Elisabeth een systeem op van Poor laws en sinds de Franse revolutie kennen we een uitgewerkt stelsel van de “assistance publique”. Dit soort solidariteit gaat de draagkracht van de familie te boven wijl zij, eens op wereldschaal gesitueerd, totaal onbestuurbaar zou worden. Dit kan alleen in de schoot van een nationale gemeenschap, een gemeenschap die het product is van een gezamenlijke historisch wordingsproces, die over gezamenlijke instellingen beschikt en een democratische forum omvat, een agora, waarop de verschillende gedachtenstromingen en maatschappijvisies in die gemeenschap via een vreedzame dialoog tot politieke beslissingen komen.

Welnu, beste vrienden, of men dit nu graag heeft of niet, België is geen natie meer maar een federatie van twee naties. Zowel Vlaanderen als Wallonië hebben zich de laatste dicennia ontwikkeld als volwaardige nationale entiteiten waarin zich geleidelijk eigen wetgevende en bestuurlijke tradities ontwikkelen en waarbinnen zich een eigen democratische agora heeft gevormd. Door het instandhouden van een binationale sociale zekerheid - want het unitarisme is slechts een illusie die de werkelijkheid niet meer dekt, - worden voortdurend de tegengestelde belangen van de twee naties dooreengehaspeld met de belangen van de sociaal verzekerden als individu. Wat erger is, de politici van de gemeenschap die denkt een netto ontvanger te zijn, zal geneigd zijn omwille van electorale belangen in zijn gemeenschap deze toestand te bestendigen en lange termijn hervormingen, die goed kunnen zijn voor iedereen, te blokkeren. Het conservatisme van de Waalse politici, die uiteraard gemiddeld genomen niet dommer of niet slimmer zijn dan de Vlaamse, lijkt me uitsluitend daardoor te verklaren. Laat mijn kiezers van de lusten profiteren, de lasten zijn voor de kiezers van een andere politieke markt.

Kan er dan tussen de wereldsolidariteit en de nationale solidariteit geen sprake zijn van federale solidariteit. Inderdaad. Maar deze solidariteit zal een andere vorm aannemen dan de interne nationale solidariteit. De federale solidariteit uit zich in de eerste plaats in de taken die men nog samen doet en waarin lasten en lusten verdeeld worden volgens een federale logica. Als justitie federaal blijft en er gebeuren in Wallonië meer misdrijven dan in Vlaanderen dan zal dit ertoe leiden en dan moeten wij ook aanvaarden dat Vlaanderen meer betaalt aan justitie dan het eruit haalt. De solidariteit speelt zich dan echter af op een beperkt terrein dat overzichtelijk blijft en waarin misbruiken gemakkelijk kunnen weggewerkt worden. De federale solidariteit zal echter ook moeten spelen via wat Peter De Roover in Doorbraak noemt een Marshallplan vanuit Vlaanderen om Wallonië in een overgangsfase te behoeden voor een brutale verpaupering. Misschien moet er eens nagedacht worden of een dergelijk Marshallplan ook niet op Benelux niveau kan getild worden. Het zou een mooi heraanknopen zijn met de traditie van de Lage Landen die in 1585, en 1830 alweer, zo brutaal tot haar einde kwam.

Deze meeting, beste vrienden, draagt in haar titel ook de eigen fiscaliteit. Voor het ogenblik beschikken wij over een eigen fiscaliteit, maar erg indrukwekkend is deze niet, nl. de belastingen op spelen en weddenschappen, de successierechten en de onroerende voorheffing. Daarbij komen nog de milieuheffingen. Het overgrote deel van de middelen die door de Vlaamse regering worden uitgegeven worden gefinancierd uit de federale pot en worden ons toegekend via een dotatiesysteem. Dit is voorlopig een zeer comfortabel systeem voor onze Vlaamse politici, die het belastingsgeld kunnen uistroomen zonder tegelijkertijd aan de Vlaamse burger het fiscale offer hiervoor te moeten vragen. Dit consumptiefederalisme is om

twee redenen grondig te verwerpen. In de eerste plaats in het niet stabiel. “Wie betaalt, bepaalt”, zeggen wij. “Who pays the piper calls the tune” zeggen de Engelsen. Indien wij dit consumptiefederalisme nog langer laten voortwoekeren bestaat het gevaar dat op een dag de federale politici opnieuw strenge voorwaarden zullen verbinden aan de miljardengiften en het consumptiefederalisme wordt herleid tot een uitvoeringsfederalisme. Een relatie die zich hedentendage trouwens aftekent in de relatie van de Vlaamse overheid ten opzichte van de Vlaamse gemeentes, zoals Louis Tobback terecht heeft aangeklaagd. Het uitvoeringsfederalisme komt erop neer dat het beleid federaal wordt vastgelegd wyl de deelstaten enkel de gedetailleerde uitvoeringsmodaliteiten mogen bepalen. Er is echter nog een belangrijker reden om het consumptiefederalisme te verwerpen. De splitsing van de uitgavenmacht en de belastingsmacht (spending power en taxing power) verwekt een grondige verstoring van het democratisch proces. Een burger in een goed georganiseerde democratie moet zijn regering kunnen beoordelen op prijs-kwaliteit. Heeft mijn regering, met de middelen die ik haar heb willen toestaan een voortreffelijk beleid gevoerd? Een regering die met 500 miljard uitgaven een beleid voert dat ik waardeer op een collectieve lotsverbetering van zegge 600 miljard is een regering die beter presteert dan een regering die met 1.000 miljard uitgaven een collectieve lotsverbetering doorvoert van 800 miljard. De Vlaamse burger kan in het consumptiefederalisme van Sint-Michiels deze prijs-kwaliteitvergelijking niet maken. Zij ziet de weelderige uitgaven van onze Vlaamse minister, maar zij heeft geen zicht op wat haar dat heeft gekost want dit zit verscholen in de federale rekeningen. Het consumptiefederalisme wekt ook een verstoring in de hand in de democratische beleidsvorming bij de politicus. De Vlaamse politicus mag kwistig uitgeven maar hij moet het offer daarvoor niet vragen aan zijn kiezer. De lusten mag hij verdelen, de lasten kan hij op de rug van Jean-Luc Dehaene en zijn companen schuiven. Dit kan niet anders dan leiden tot een slordig uitgavenbeleid.

Er groeit gelukkig een consensus bij de Vlaamse politieke partijen dat aan dit consumptiefederalisme een einde moet worden gesteld. Omtrent de vorm, die deze fiscale autonomie moet aannemen is helaas nog maar weinig werk gepresteerd. Dit zou ons wel eens fataal kunnen zijn want de fatidieke datum van 1999 komt maar steeds dichterbij zonder dat de Vlaamse beweging en de Vlaamse partijen met een consistent voorstel terzake voor de dag komen.

Fiscale autonomie mag niet halfslachtig zijn, want anders zullen de oude communautaire demonen het fiscaal beleid opnieuw in hun greep krijgen. U weet wel, redeneringen à la di Rupo, dat de vennootschapsbelastingen niet mag dalen omdat er in Vlaanderen veel meer bedrijven zijn en Vlaanderen daar onrechtvaardig veel van profiteert. Fiscale autonomie moet betekenen dat de deelstaten een beleidsvrijheid verkrijgen, tenminste inzake de aanslagvoeten. Een soort fiscale tragedy of the commons moet echter vermeden worden, nl. twee grijpgrage instanties, de deelstaat en de federatie graaien in dezelfde pot en trachten er zoveel mogelijk uit te halen vooraleer de andere ermee wegloupt. Een dergelijke fiscale tragedy of the commons zou wel eens fataal kunnen zijn voor de welvaart van de Vlaamse en Waalse burger in een door de Euro nog competitiever geworden Europa. Om dit te vermijden splitst men de belastingsmacht het best op naar de soort belastingen. Hierover heb ik een voorstel gelanceerd in een column in het weekblad Trends. De opbrengst van de personenbelasting en de vennootschapsbelasting, samen 1.370 miljard, zou naar de deelstaten gaan. De indirecte belastingen, vnl. de BTW dan, zou naar het federale niveau gaan. Als natuurlijk zou blijken, dat het federale niveau geen toegevoegde waarde bezit, zeg ik bij wijze van boutade, dan zouden we deze belasting kunnen afschaffen. Deelstaat en federatie graaien dan niet meer in dezelfde pot zodat van een fiscale race op het inkomen van de burger weinig

of geen sprake zal zijn. Mocht echter blijken dat bv. een verhoging van de BTW door de federatie wordt ingevoerd enkel en alleen om van het gunstig economisch effect, teweeggebracht door een vermindering van de personen- of vennootschapsbelasting in de deelstaten, fiscaal te profiteren, dan moet dit eventueel kunnen aangekaart worden via een fiscale alarmbelprocedure.

Het toespelen van de personen- of vennootschapsbelasting aan de deelstaten geeft Vlaanderen een machtige hefboom om eindelijk een drastische politiek van arbeidskostenverlaging door te voeren, de werkloosheid tot het niveau van de frictionele werkloosheid te herleiden en aan onze jongeren en aan onze gezinnen en mooi welvaartspectief te bieden. Als wij een goed beleid terzake voeren, kan Wallonië, dat nog teveel gevangen zit in het etatistisch syndroom hieruit leren en een dergelijk beleid ontwikkelen. Net zoals Vlaanderen misschien kan leren van Wallonië dat minder behept is met regulitis inzake Ruimtelijke Ordening en Milieu hetgeen tot betere resultaten kan leiden inzake economische expansie.

In dit tijdsgewricht kunnen we op een meeting van de Vlaamse beweging uiteraard niet zwijgen over Brussel. Ons post-modern-nieuw Belgisch gezelschap van artiesten en filosofen zong de loftrompet van België als pluriculturele staat dat een voorbeeld kan zijn voor Europa. Indien we met iets een voorbeeld kunnen zijn voor Europa en de wereld, beste vrienden, dan is het wel met een goede regeling voor Brussel bij een gesplitste sociale zekerheid. Brussel kan een laboratorium worden van vrije keuze tussen twee sociale zekerheidstelsels die operatief zijn binnen éénzelfde territoriaal geheel. Kan u zich iets vrijer, iets toleranter, iets pluralistischer voorstellen ?

Het voorstel van een vrije keuze voor de Brusselaars is dermate revolutionair dat het als utopisch wordt weggewimpeld in het verslag van leden van het Coördinatiecomité van de Vlaamse Onderzoeksgroep sociale zekerheid 2002. Dus niet van "... de leden" want de voorzitter, mijn zeer verdienstelijke collega Danny Pieters, was hier niet bij.

Toegegeven, het systeem van de vrije keuze in Brussel kan zomaar niet ingesteld worden. Het vergt een raamwerk van regelen. In de eerste plaats zal de vrije keuze moeten georganiseerd worden in die zin dat een binationaal orgaan er zal moeten over waken dat iedereen inderdaad die keuze maakt, teneinde te voorkomen dat men zich aan de bijdrageplicht onttrekt.

Vervolgens zullen er afspraken moeten gemaakt worden om aan deze keuze een bepaalde tijdsduur te verbinden teneinde te vermijden dat men in een periode waar men gerechtigd is tot bepaalde uitkeringen, naar het stelsel stapt met de hoogste uitkeringen, om dan in een volgende periode over te stappen naar het stelsel met de geringste bijdragen. Tenslotte zal men aan elk stelsel een algemene aanvaardingsplicht moeten opleggen teneinde te vermijden dat elk stelsel in Brussel op zoek gaat naar de goede risico's en de slechte risico's opzij laat liggen. De modaliteiten van de vrije sociale zekerheidskeuze in Brussel vergt enig wetenschappelijk denkwerk - de Vlaamse regering is er trouwens mee bezig o.a. met een project aan de rechtsfaculteit Gent onder leiding van prof. Willy Van Eeckhoutte.

Onoplosbaar zijn de problemen zeker niet.

De reeds vermelde leden van de Vlaamse onderzoeksgroep halen twee problemen aan die volgens hen quasi onoplosbaar zouden zijn.

In de eerste plaats zou een dubbel SZ-systeem in Brussel voor de Brussels bedrijven aanleiding geven tot enorme kosten aangezien hun werknemers onder verschillende SZ stelsels vallen met verschillende bijdrageplicht en derhalve een verschillend netto-loon. Dit zou dan leiden tot een dubbel CAO systeem in elk bedrijf. Dit argument van administratieve kosten is m.i. sterk overdreven. Bedrijven slagen er nu in te overleven met verschillende SZ stelsels tussen bedienden en arbeiders, met tientallen tewerkstellingsplannen regelmatig gelanceerd door minister Smet, met buitenlandse arbeiders voor wie ingewikkelde regelingen bestaan. De compleet gedigitaliseerde sector van de sociale secretariaten kan dit m.i.

gemakkelijk en goedkoop opvangen. Het lijkt mij bovendien onwaarschijnlijk dat het vrije keuze-stelsel in Brussel tot een dubbel CAO systeem moet leiden. In de CAO wordt voornamelijk het bruto loon onderhandeld. De Vlaamse sociale verzekerde in Brussel kan dan nadien vergelijken met zijn Waalse sociaal verzekerde in Brussel hoeveel loon hij netto nog overhoudt. Is er een beter democratische controle op het sociale zekerheidsbeleid denkbaar ?

De leden van de onderzoeksgroep geven nog een tweede bezwaar. Zij vrezen dat deelstaten misschien zullen afzien van een inherent goede regeling voor hun eigen ingezetenen omdat dit teveel slechte risico's in Brussel, dus Brusselaars die veel minder bijdragen dan zij kosten, zou aantrekken. Het beleid zou hierdoor suboptimaal kunnen blijven. Deze opmerking is theoretisch juist maar de praktische draagwijdte ervan mag niet overschat worden. Ik wil er trouwens op wijzen dat deze opmerking ook geldt voor de huidige toestand van de Belgische sociale zekerheid in Europa. Door het Europa met vrij verkeer van personen, is het ook mogelijk dat slechte risico's uit het buitenland op België afkomen teneinde hier van inherent goede regelingen te profiteren. Het is derhalve mogelijk dat de Belgische regeling allerlei goede maatregelen niet invoert teneinde een instroom van Europese slechte risico's te vermijden. Als dit inderdaad zo is, zit er maar één ding op : onze grenzen compleet sluiten en uit Europa treden.

Het gevaar van een toestroom van slechte risico's in Brussel is trouwens niet zo groot. Vooreerst mag de redenering van een toestroom van slechte risico's niet toegepast op de Brusselse Vlamingen, want we mogen veronderstellen dat zij zich aansluiten bij de Vlaamse sociale zekerheid omwille van nationale aangehörigheid. Als we ervan uitgaan dat er 20 % Vlamingen leven in Brussel dan bedraagt het publiek dat eventueel kan "shoppen" naar de Vlaamse sociale zekerheid ongeveer 760.000 zielen, dus voornamelijk autochtone Franstaligen en de talrijke immigrantenbevolking in Brussel. Indien we aannemen dat hiervan 10 % tot werkelijke slechte risico's kunnen gerekend worden komen we uit op een populatie van 76.000. Het lijkt zeer onwaarschijnlijk dat de Vlaamse overheid de gehele Vlaamse bevolking, waaronder ongeveer 600.000 slechte risico's, een goede regeling zou onthouden omwille van het gevaar dat uit deze populatie van 76.000 slechte Brusselse risico's er een abnormale toestroom zou ontstaan. Zelfs indien ze allemaal komen, ze zijn allemaal welkom. De Vlamingen hebben een groot hart.

Beste Vlaamse vrienden, laat mij besluiten met een spreuk van Kerkvader Johannes Chrysostomus : "het hart is het nobelste onderdeel van ons lichaam". Vanuit modern-anatomisch standpunt klopt dit inderdaad niet. Metaforisch gezien klopt het wel. Onze kerkvader wou immers zeggen dat in de bereidheid tot naastenliefde en solidariteit het individu zich op zijn beste manier toont. Welnu, het huidige Vlaanderen, met al zijn ministers, met al zijn Vlaamse parlementsleden, met al zijn decreten en besluiten van de Vlaamse regering, met al zijn bureaucraten en reglementen, heeft geen hart. Onze politiek vertaalde hartelijkheid zit nog steeds op het niveau waar het niet thuishoort. Wij willen een harttransplantatie waar de donor zijn hart terugkrijgt. Omdat het beter zou kloppen, voor alle noodlijdende Vlamingen, en voor allen in de wereld die onze solidariteit kunnen gebruiken. Ik dank u.

Getuigenissen

Prof. Dr. E. DEFOORT

Prof. Dr. J. HANNES
Prof. Dr. D. HEREMANS
Prof. Dr. D. PIETERS
De heer J. VAN ASSCHE
Prof. Dr. F. VAN MECHELEN

Geen solidariteit zonder soevereiniteit
Ludo ABICHT

1. Een erg goed geformuleerde slogan van de Amerikaanse opstandelingen tegen de Engelse kroon luidde: “no taxation without representation”. Ze wilden slechts bijdragen aan de schatkist in de mate dat ze bij het beleid over hun eigen zaken betrokken waren. We zouden die slogan als volgt kunnen actualiseren: “geen solidariteit zonder soevereiniteit”.

Ook wij willen onze bijdrage storten, maar dan op basis van wederzijds overeengekomen regels en afspraken. Deze fundamenteel democratische eis wordt echter van verschillende kanten aangevallen, met als expliciet uitgesproken of achterliggende bedoeling, een verdere opdeling van de Belgische staat te verhinderen of zoveel mogelijk te vertragen. Zo zegt men onder meer, dat een opsplitsing van de sociale zekerheid materieel nadelig zou zijn voor Vlamingen, Walen en Brusselaars, dat iedereen erbij zou verliezen. Men wijst op het historische feit, dat de Vlamingen meer dan een eeuw van de solidariteit van het rijkere Wallonië hebben genoten en dat het daarom slechts fair zou zijn, indien ze nu van hun kant deze historische schuld zouden compenseren. Meer materialistisch wordt er voorspeld, dat het tij in de nabije toekomst wel eens zou kunnen keren, en we door die splitsing wel eens in het eigen vlees zouden kunnen snijden. Tenslotte wordt het morele argument van het belang van rechtvaardigheid en solidariteit gebruikt, om de bestaande Belgische constructie in stand te houden. We kunnen deze argumenten niet zomaar als Belgicistische propaganda of, erger, als morele chantage naast ons neerleggen. Daarvoor zijn er minstens twee redenen: in de eerste plaats worden ze gedeeld door een belangrijk en respectabel percentage van de Vlaamse politieke en culturele wereld waarmee rekening moet gehouden worden, en ten tweede wegen ethische waarden als rechtvaardigheid en solidariteit op zich zwaar genoeg, om ernstig te worden genomen.

2. In een opgemerkt artikel in STREVEN van september 1997 met als titel “Filosofie en de toekomst van België” pleitte de Waalse filosoof Philippe Van Parijs voor het voortbestaan van de Belgische staat. Om te beginnen gaat hij ervan uit, dat een verdere federalisering van België noodzakelijk tot een “verdriedubbeling” zou leiden, met andere woorden de creatie van drie quasi-soevereine natie-staten (Wallonië, Brussel en Vlaanderen), wat hoogstwaarschijnlijk “een verscherpte fiscale concurrentie” tot gevolg zou hebben, wat aanleiding zou geven tot een vermindering van “het maximaal duurzame niveau van de opbrengst van de belastingen in elk van de drie gewesten”, waardoor overal “minder geld beschikbaar zou zijn voor sociale solidariteit en openbare uitgaven”. In goed Nederlands luidt dit, dat de verdere ontwikkeling van de zelfstandigheid een verbrokkeling betekent, waarbij alle burgers armer zouden worden.

Ten eerste is het helemaal niet zeker, dat grotere fiscale autonomie automatisch negatief moet uitvallen voor één of alle gewesten, en te tweede wordt hier over het hoofd gezien, dat deze driedeling, waarvan hij automatisch uitgaat, het resultaat is van een politiek compromis dat ingaat tegen de historische trend van de Vlaamse emancipatiebeweging, en dat trouwens ook in Wallonië steeds meer intellectuelen vragen zijn gaan stellen bij de bevoegdheidsverdeling tussen een Waals gewest en een Franstalige gemeenschap, zoals blijkt uit de publicaties van

het gezaghebbende Institut Jules Destrée. Ook Wallonië zit met deze eminent Belgische constructie opgezadeld en voelt zich, net als de Vlamingen, nog steeds door het Brusselse establishment gedomineerd.

Maar de kern van zijn betoog berust op ethische waarden als “rechtvaardigheid” en “solidariteit” als de belangrijkste argumenten voor het voortbestaan van de Belgische staat. Van Parijs definieert “rechtvaardigheid” als volgt: “een coherente combinatie van vrijheid en gelijkheid, van tolerantie en solidariteit”. Wie zou hem hierin niet kunnen bijtreden ? Alleen is het merkwaardig, dat deze rechtvaardigheid met het voortbestaan van de Belgische staat verbonden zou zijn. De geschiedenis van de Vlaamse ontvoogdingsbeweging toont aan, dat uitgerend dit streven naar culturele vrijheid en wettelijke gelijkheid de motor van de emancipatie geweest is. Tegen de Belgische natie-staat, een constructie van de Europese machten, ontwikkelde zich langzamerhand een civiele maatschappij die zich met toenemend succes tegen de ingebouwde culturele en wettelijke discriminatie verzet heeft. De op elkaar volgende taalwetten en de verschillende fasen van de federalisering waren, wanneer men afstand doet van alle romantische bagae, in feite niets anders dan stappen in de richting van meer vrijheid en gelijkheid voor de meerderheid van de burgers die, letterlijk, bij elke stap “mondiger” werden.

De tolerantie, het derde criterium van een rechtvaardige samenleving, is inderdaad een wezenlijk kenmerk van elke democratische staat. Maar men mag die “tolerantie” niet verwarren met een goedmoedige aanvaarding van het recht van de sterkste. Zijn de sociale wetten, die bedoeld waren om de arbeiders te beschermen tegen de willekeur van de patroons, waarbij hun macht inderdaad beknot werd, dan een voorbeeld van intolerantie ? In een zelfstandige Vlaamse staat zal deze bescherming op de eerste plaats de rechten en het welzijn moeten verzekeren van de zwakkere groepen en individuen (de jongeren, de vluchtelingen, de migranten, de werklozen en alle andere gemarginalizeerden) en de democratische burgers zullen er streng over moeten waken, dat dit ook het geval is. Maar wie durft te suggeren, dat dit principe door een grotere mate van autonomie in gevaar wordt gebracht, zegt in feite dat “de Vlamingen” inherent minder tolerant zouden zijn, een bewering die wetenschappelijk ongefundeerd en in wezen racistisch is.

3. Blijft tenslotte het argument van de “solidariteit” dat we ernstig dienen te nemen, want een land dat niet meer tot solidariteit bereid zou zijn, verliest op de duur elke vorm van morele legitimiteit. Maar wat bedoelen we met deze “solidariteit” ? Solidariteit komt van het Latijnse “in solidum” (voor het geheel), namelijk “door samenhang verbonden”. Oorspronkelijk was het een juridische term (hoofdelijke verantwoordelijkheid), maar in de negentiende eeuw werd hij zowel gebruikt door de socioloog Emile Durkheim als “de interne kracht van sociale cohesie” (dat wat de groep samenhoudt) als door de anarchisten en socialisten. Later werd het een van de obligate termen van de internationale arbeidersbeweging en onderging het begrip alle perversies van de sociale en politieke geschiedenis. Zo betekende “Solidarität” in het officiële Marxistisch-Leninistisch Wörterbuch der Philosophie van de DDR niets anders dan de onvoorwaardelijke trouw aan de Sovjet-Unie en bestaat er in Vlaanderen nog steeds een blad SOLIDAIR dat de meest gruwelijke antisolidaire standpunten verdedigt wanneer het gaat om de verkeerde kinderen, weduwen en wezen. Wat wel belangrijk blijft voor het begrip “solidariteit” is de ingebouwde notie van “wederzijdsheid” (mutualité) die verdedigd werd door de anarchist Pjotr KROPOTKIN en nog steeds dient als ideologische vlag voor onze ziekenfondsen. In die betekenis is solidariteit ook een investering in de mogelijkheid van een maatschappij, een “solidum” waar meer gelijkheid heerst en de welvaart van de ene niet noodzakelijk ten koste gaat van die van de anderen. Ook hier zoeken we, als de goede epikuristen die we zijn, ons eigen genot, maar we vinden dat pas in een betere maatschappij. Als gevolg daarvan tendeert

solidariteit naar grotere gelijkschakeling van kansen tussen de mensen en vandaar naar afschaffing van de sociale ongelijkheid. Daarom steunen we ook de politieke en sociale ontvoogding overal ter wereld, ook in eigen land, omdat we ervan overtuigd zijn dat ook wij en ons gezin zullen profiteren van een gelijkwaardiger samenleving. Filosofisch-ethisch kan men solidariteit dus omschrijven als “het bewustzijn van samenhang en de bereidheid om de consequenties ervan te dragen”. Wanneer solidariteitsorganisaties een beroep doen op ons voor een of ander project in de ontwikkelingslanden of voor een protest tegen de schending van de mensenrechten in binnen- en buitenland, dan is die term wel adequaat gebruikt. Want zowel historisch als wat onze gemeenschappelijke toekomst betreft zijn we inderdaad tot solidariteit verplicht, mede omdat we weten dat een toenemend duale wereld en maatschappij op termijn tot onhoudbare spanningen zal leiden, waarvan we allen het slachtoffer dreigen te worden...

4. De solidariteit met Wallonië en de Franstalige Brusselaars is van dezelfde aard, maar zal, in tegenstelling tot wat Van Parijs en anderen beweren, op een veel efficiëntere manier door een fiscaal autonoom Vlaanderen, dat zelf over zijn sociale zekerheid beslist, worden gegarandeerd dan binnen het afdwingende kader van de huidige Belgische staat. Want solidariteit die niet op vrijwilligheid berust zal vroeg of laat, en voor wie de politieke actualiteit volgt eerder vroeger, door de meerderheid van de Vlaamse bevolking als onaanvaardbaar want intrinsiek onrechtvaardig worden aanvoeld, met alle gevolgen van dien. Het is trouwens niet op die manier dat “le déclin wallon” van binnenuit zal worden omgekeerd, maar vanuit het vernieuwde besef van Waalse eigenwaarde, waaraan in Wallonië op een voor de Vlamingen herkenbare manier reeds gewerkt wordt. We mogen niet vergeten dat “de reële noodtoestand waarin het Waalse volk zich bevindt niet zozeer het gevolg is van zijn eigen falen, dan wel het resultaat van een wereldwijde economische revolutie waarop, door de toenmalige Belgische heersende klasse, op een bekrompen-egoïstische en inadequate manier gereageerd werd” (Antoon Roosens in MEERVOUD, september 1997). Binnen het huidige Belgische kader heeft Wallonië allicht geen andere keuze dan de hardnekkige afwijzing van elke verdere communautaire dialoog, waarin de Vlaamse financiële afgedwongen “solidariteit” als het ware gebetonneerd zit. In de geest van wederzijdsheid hebben zowel Vlaanderen als Wallonië er alle belang bij, om eindelijk als vrije en gelijke partners, in volle tolerantie van elkaars eigenheid (en die van alle minderheden) over de voor beide zijden aanvaardbare vormen van solidariteit te onderhandelen. Onderhandelen betekent dat men de gesprekspartner ten volle respecteert, niet dat men hem met economische of ethische argumenten afdreigt. Een doorgedreven separatisme, dat die bereidheid tot onderhandelen verwerpt, moet daarom afgewezen worden. Maar de krampachtige verdediging van de huidige ondoorzichtige en halfslachtige “federale” situatie dreigt de posities dermate te verharden, dat het separatistische scenario aantrekkelijk zal worden.

5. In MEERVOUD van november 1997 argumenteert Antoon Roosens dat, zelfs indien het bedrag dat deze vrijwillige solidariteit voor Wallonië de eerste tijd niet minder zou zijn dan de som die ook nu wordt overgedragen, dit geen te hoge prijs is voor een nieuwe verhouding tussen Vlaanderen en Wallonië. Niet alleen zouden we, door rechtstreekse onderhandelingen met onze Waalse burens, het Belgische establishment de facto kunnen uitschakelen en daardoor naar buitenuit als een werkelijk autonome gemeenschap beginnen op te treden, maar we zouden ook het reële gevaar van een in zichzelf gekeerd en bekrompen, op wantrouwen en rancune gegronde Vlaanderen kunnen omzeilen. Want soevereiniteit, hoe belangrijk ook, is tenslotte slechts een middel, dat ons niet het doel mag doen vergeten, en dat is de inhoud die we aan de levenskwaliteit van de burgers van dit autonome Vlaanderen wensen te geven. Als een zelfstandig Vlaanderen niet opener is naar de wereld, niet socialer naar de eigen

bevolking, niet toleranter en niet cultureel creatiever dan de huidige constructie, dan wordt het in het beste geval een redelijk draaiende firma, waar de menselijke belangen moeten onderdoen voor die van de economie, een soort miniatuurkopie van het Europa van de banken en de corporaties, en wat is dan de meerwaarde van een dergelijk project ?

De sociale zekerheid is een indrukwekkende verworvenheid van de sociale emancipatiebeweging die we in geen geval mogen opgeven in de aan de gang zijnde globalisering van de wereldeconomie. De Vlaamse beweging, die, als complement van die sociale beweging, terecht altijd de culturele en morele waarden van de samenleving heeft verdedigd, mag die waarden nooit uit het oog verliezen, op straffe van zelfvernietiging. In die zin zou ik de slogan “geen solidariteit zonder soevereiniteit” als volgt willen aanvullen : “en geen soevereiniteit zonder generositeit “, want wat heb je tenslotte aan een autonomie die niets anders is dan een vorm van collectief egoïsme ? Zouden we daarom de nogal arrogante uitspraak “wat we zelf doen, doen we beter” niet kunnen veranderen in “wat we zelf doen, doen we grootmoediger ?”

SLOTTOESPRAAK

Eigen sociale zekerheid. Eigen fiscaliteit

Walter PEETERS

In juni 1995 trad de regering **Dehaene II** aan met een regeerakkoord rond drie prioriteiten:

- meer werk en vooral nieuw werk;
- de sociale zekerheid nog voor het einde van het jaar diepgaand hervormen;
- België klaarmaken voor de Europese Muntunie door het terugdringen van zijn begrotingstekort tot de drie procent “Maastrichtnorm”.

Vooral over de dringende noodzaak van een grondige hervorming van de sociale zekerheid was intussen iedereen, die terzake betrokken of deskundig is, het eens.

Zowel om het stelsel veilig te stellen als om het efficiënter te doen functioneren, maar ook om via ingrepen op de arbeidsvernietigende hoge loonkost de tewerkstelling opnieuw op peil te brengen, bleken ingrijpende, structurele maatregelen niet langer uit de weg te gaan.

Omdat Dehaene I deze, met een uitgebluste coalitie en in een preëlectoraal jaar, niet meer zag zitten had de premier trouwens zelf tot vervroegde verkiezingen besloten.

In november 1995 werd, vanuit en onder de auspiciën van het OVV, het **Aktiecomité Vlaamse Sociale Zekerheid** opgericht om zijn door een veertigtal Vlaamse verenigingen unaniem onderschreven standpunt - "De sociale zekerheid : een bevoegdheid van Vlaanderen én Wallonië" - op de politieke agenda te plaatsen en in het maatschappelijk debat te brengen.

Voor de Vlaamse Beweging is de splitsing van de sociale zekerheid in eerste instantie een principiële eis. Ieder volk heeft recht op zelfbeschikking, ook en vooral inzake het sociaal beleid dat het voor zichzelf het meest aangewezen oordeelt.

In het kader van de noodzakelijke hervorming van de sociale zekerheid zijn er bovendien een aantal stevige argumenten die aantonen dat de communautarisering van het stelsel van sociale voorzieningen daarbij de meest voor de hand liggende structurele maatregel vormt.

"België bestaat sociaal-economisch uit twee landen" dat is de letterlijke conclusie van het recent rapport van de **Hoge Raad voor de Werkgelegenheid**. *"Dat maakt beleidsconclusies onafwendbaar"* stelt het rapport. Voor het voeren van een eigen beleid moeten Vlaanderen en Wallonië beschikken over coherente, homogene bevoegdheden én daarvoor de financiële én fiscale verantwoordelijkheid op zich nemen. Alleen op die manier kan trouwens zonder uitzichtloos communautair gehakketak een einde gesteld worden aan de onrechtvaardig hoge, ondoorzichtige en eenzijdige transfers van Vlaanderen naar Wallonië.

Wij zijn nu maart **1998**. Wij zitten opnieuw volop in een preëlectorale opwarmingsperiode voor de verkiezingen, die ten laatste in juni van volgend jaar moeten plaatsgrijpen. En we moeten vaststellen dat ook **Dehaene II** heeft moeten verzaken aan één van zijn belangrijkste plannen: de hervorming van de sociale zekerheid.

Daarvoor zijn in eerste instantie de Walen, en vooral de **PS**, verantwoordelijk. Vooral deze Waalse partij, die nochtans hooguit 10 procent van de Belgische bevolking vertegenwoordigt, slaagt er nog altijd in iedere hervormende maatregel op federaal vlak te blokkeren en het voor Wallonië erg lucratieve, maar vooral erg gemakkelijke consumptiefederalisme in stand te houden.

Dat geldt zowel voor de echelonnering van de gezondheidszorg, als voor de vermindering van de sociale lasten op de arbeid en de hervorming van de pensioenstelsels.

Wat Wallonië niet goed uitkomt, blokkeert het : van onbemande camera's tot de hervorming van politie en justitie.

In Vlaanderen kwam er integendeel heel wat in beweging.

Rond de defederalisering van het gezondheids- en gezinsbeleid groeide in het Vlaams Parlement een consensus. Steeds sterker wordt de noodzaak van een eigen Vlaams tewerkstellingsbeleid aanvoeld. De krachtlijnen van het sociaal overleg wijken tussen Vlaanderen en Wallonië steeds verder uit mekaar. Vlaanderen wil met zijn pensioenstelsels andere richtingen uit dan Wallonië.

Inzake **gezondheidszorg** heerst er in Vlaanderen en Wallonië een duidelijk verschillend cultuurpatroon. Vlaamse zieken en artsen vertonen een ander, zuiniger consumptiegedrag. Aan deze, door objectieve cijfers gestaafde, vaststelling kunnen de manipulaties, met selectief-willekeurige parameters, van het zoveelste rapport Jadot niets veranderen. Vlaanderen kiest voor een ander medisch model en pleit voor structurele hervormingen in de zin van een meer trapsgewijze uitbouw - uitgaande van een kwalitatief hoogstaande eerstelijnszorg - in een ander overlegmodel - op basis van een representatieve, democratisch verkozen vertegenwoordiging - en met aangepaste financieringsvormen. De in hoofdzaak franstalige en specialistische niet-verkozen “vertegenwoordigers” van de artsen in de “medico-mut” zeggen “njet”, zeggen eenzijdig bestaande akkoorden op, boycotten syndicale verkiezingen. Met het gevolg dat de zo noodzakelijke en dringende hervorming van gezondheidszorg en ziekteverzekering in een nefaste impasse is beland. De binnen de “medico-mut” in extremis bereikte, en - zoals inmiddels gebleken is - uiterst broze conventie voor 1998 kreeg van de sociale partners dan ook terecht een onvoldoende. *“Indien er geen structurele maatregelen komen in de gezondheidssector - zo stelt het gemeenschappelijk front van werkgevers en werknemers - zal de versplintering van de sector versnellen en de roep om communautarisering toenemen”*

De Vlaamse Regering pakt uit met het plan van een Vlaamse **zorgverzekering** tegen de niet-medische afhankelijkheidskosten van zorgenbehoevende bejaarden. Minister **Demeester** zegt : *“ Het is onze bevoegdheid en wij hebben er het geld voor”*. **Busquin** en **De Galan** zeggen neen. Intussen pogen de ziekenfondsen de zorgverzekering unitair te recupereren. Hoe dan ook diende de Vlaamse Regering, onder federale druk, haar plannen voor een Vlaamse zorgverzekering op te bergen op een ogenblik dat zij er zich terdege van bewust is dat deze, met de toenemende vergrijzing en de stijgende kost van de bejaardenzorg, één van de belangrijkste en meest dringende prioriteiten is voor een efficiënt en behoeftegericht Vlaams welzijnsbeleid.

Inzake **tewerkstelling** doet de aanhoudende malaise in het federaal georganiseerde **sociaal overleg** de roep naar een eigen Vlaams overlegmodel steeds luider klinken. Het wordt steeds duidelijker dat Vlaanderen enerzijds en Wallonië anderzijds niet gediend zijn met een identiek Belgisch werkgelegenheidsbeleid.

Maar ook hier biedt de huidige bevoegdheidsversnippering de Walen steevast de mogelijkheid om iedere Vlaamse beleidsbeslissing op het federaal vlak te counteren en maakt zij het de Vlaamse overheid **onmogelijk** een écht tewerkstellingsbeleid te voeren.

Als de Vlaamse Regering met eigen middelen de vennootschapsbelasting wil verlagen voor die bedrijven in Vlaanderen die hun aantal werkplaatsen op peil houden of verhogen, gaat Wallonië dwarsliggen. De verlaging van de onroerende voorheffing, een tweede tewerkstellingsbevorderende maatregel van de Vlaamse Regering, botste - ingevolge Waalse bezwaren - op een veto van de Raad van State. Minister **Maystadt** trok recent naar het Arbitragehof om de vernietiging te bekomen van een derde Vlaams initiatief, de verlaging van successierechten bij de overdracht van familiebedrijven.

Het is dan ook terecht dat de voorzitter van het **VEV** eind januari de federale regering en de sociale partners nog slechts zes maanden de tijd gaf om een sociaal akkoord af te sluiten *“dat voldoende garanties biedt voor een duurzaam economisch draagvlak, voldoende tewerkstelling en een gevoelige verlaging van de loonlasten, wat meteen betekent dat er ook gepraat wordt over de sociale zekerheid. Komt er geen federaal akkoord, of één dat veel te licht weegt - stelt het VEV - dan moet Vlaanderen zélf zijn eigen sociaal-economisch beleid*

kunnen uittekenen. Als Wallonië dat wil verhinderen is een nieuwe staatshervorming onafwendbaar.”

Ook inzake **pensioenen** ziet de Vlaamse Regering de noodzaak in van alternatieve en gemengde vormen van financiering. Een eerste belangrijk initiatief was de oprichting van een **Vlaams Pensioenfonds** voor haar ambtenaren. De Waalse onwil om wat dan ook te veranderen dat Wallonië in zijn gulzig consumptiefederalisme kan temperen maakt echter, ook inzake pensioenen, iedere noodzakelijke hervorming onmogelijk.

De vraag stelt zich dan ook steeds duidelijker: moet Vlaanderen zich blijven neerleggen bij dit verlamdend Belgisch immobilisme in naam van de zogenaamde **solidariteit** ?

Een **onrechtvaardig hoge** over-solidariteit van jaarlijks om en bij de **250 miljard** op een ogenblik dat Vlaanderen die miljarden zélf broodnodig heeft voor zijn eigen economisch substraat. Op een ogenblik dat er onvoldoende geld is voor het Vlaams onderwijs, de Vlaamse verzorgingssector, een Vlaams tewerkstellingsbeleid, een offensief Vlaams beleid in en rond Brussel, een betere justitiewerking in Vlaanderen.

Een **opgedrongen** schatplicht van **125.000 frank** per Vlaams gezin per jaar aan Wallonië, dat daartegenover geen enkele gelegenheid voorbij laat gaan om duidelijk te maken dat het geen boodschap heeft aan de “federale loyautéit”, waarop het zelf te pas en te onpas beroep doet.

Een **ondoorzichtige** éénrichtings-solidariteit van meer dan **10 procent** van wat wij, Vlamingen, allemaal samen verdienen om de Walen voor **25 procent** van eenzelfde gemiddeld inkomen als de Vlamingen te voorzien.

Een **onvoorwaardelijk** en **geruisloos** transfer waarvan Wallonië bovendien niet eens beter wordt. Integendeel. Het ontslaat Wallonië van zijn collectieve verantwoordelijkheid voor de eigen sociaal-economische toekomst.

Steeds meer Waalse sociaal en politiek verantwoordelijken hebben dat trouwens reeds begrepen. *“Vergeleken bij Vlaanderen mankeert Wallonië jaarlijks 0,8 procent groei bij een gemiddelde Belgische economische groei van 2 tot 2,5 procent.”* Dat staat letterlijk te lezen in een , eind 1996, gepubliceerd Waals **Cepess**-document. Een gebrek aan dynamisme wordt in deze nota aangewezen als voornaamste oorzaak van deze achterstand van de Waalse economie. Structurele oorzaken, zoals het verdwijnen van de klassieke delfstoffenindustrie, zouden daarbij van minder belang zijn - de nota gewaagt van *“een uiterst zwak belang”* - dan het gebrek aan dynamisme. *“Indien de Waalse economie het dynamisme van de Vlaamse economie zou kennen, zou de groei aan toegevoegde industriële waarde in Wallonië zelfs hoger liggen dan deze in Vlaanderen; de globale economische groei zou vergelijkbaar zijn.”* Aldus het besluit van het Waalse Cepess-document.

Voor Vlaanderen is de maat vol.

Vlaanderen moet dringend zélf over zijn eigen toekomst kunnen beslissen.

Dat betekent dat Vlaanderen - en ook Wallonië - zélf over alle hefboomen daartoe moet kunnen beschikken, de volle bevoegdheid moet krijgen over de eigen sociale en economische politiek en daarvoor zélf de financiële én fiscale verantwoordelijkheid op zich moet nemen. Op Belgisch vlak blijven voortploeteren betekent dat er ofwel niets gebeurt, ofwel komen er onwerkzame compromissen uit de bus, waarvoor Vlaanderen dan nog telkens de prijs betaalt.

Vlaanderen wijst daarbij de solidariteit niet af, trouwens niet alleen tegenover Wallonië, maar dan dient deze het resultaat te zijn van overleg, doorzichtig en omkeerbaar, niet langer gericht op het kunstmatig ondersteunen van de hoge Waalse consumptie, maar op een Waals herstelbeleid waarvoor Wallonië zélf, mét Vlaams deelgenootschap, zijn verantwoordelijkheid neemt.

De boodschap van het Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid aan de Vlaamse politici, zowel aan deze van het Vlaamse als van het federale parlement, is dan ook ondubbelzinnig: het wordt hoogtijd dat onze Vlaamse verkozenen de onverzettelijke Waalse afwijzingsstrategie beantwoorden met een **eigen, krachtige en eensgezinde Vlaamse strategie**.

Dat betekent in eerste instantie dat geen enkele Vlaamse verkozene, na de volgende verkiezingen, in een federale coalitie treedt die, in haar regeerakkoord, geen duidelijke afspraken maakt over een nieuwe, belangrijke stap in de staatshervorming naar een volwaardige autonomie voor de twee deelstaten van dit tot nog toe slechts pseudo-federaal land.

Dat betekent de volle bevoegdheid over alle instrumenten van het sociaal-economisch beleid en daarvoor de volle financiële én fiscale verantwoordelijkheid.

Eigen sociale zekerheid. Eigen fiscaliteit. NU !

**1ste NATIONALE MEETING
AKTIEKOMITEE VLAAMSE SOCIALE ZEKERHEID
Naar een Vlaamse sociale zekerheid.**

*10 maart 1996
deSingel - Antwerpen*

Solidariteit

Eric PONETTE

Vlaamse vrienden,

Samen met u allen sta ik hier als Vlaams militant. Velen onder ons zijn sinds lange jaren, sommigen reeds sinds hun jeugdijaren, begaan met de Vlaamse ontvoogdingsstrijd. Het begrip solidariteit, saamenhorigheidsgevoel, is ons bijgevolg niet vreemd.

Toch wordt ons gebrek aan solidariteit verweten door politiek Wallonië in onze actie voor toewijzing van de sociale zekerheid (SZ) aan beide deelstaten.

Wij wijzen de beschuldiging van gebrek aan solidariteit categoriek van de hand op basis van volgende argumenten:

1. Solidariteitsniveaus

Wij verwerpen het christelijk-humanistisch solidariteitsbeginsel in de SZ hoegenaamd niet. Doch zoals iedereen maken wij een onderscheid tussen verschillende solidariteitsniveaus. Er is vooreerst de verregaande en automatische solidariteit tussen de leden van een zelfde volksgemeenschap, die, verbonden door eenzelfde arbeids- en uitgavenmentaliteit, het recht hebben op de vruchten van hun werk.

Een verder niveau is de te bespreken solidariteit tussen verschillende deelstaten in een federale of confederale staat.

Een nog verder niveau is de eveneens te onderhandelen solidariteit tussen verschillende staten in het raam van de Europese Unie.

Tenslotte is er de solidariteit tussen de verschillende staten op wereldvlak.

Beweren dat de financiële solidariteit even groot moet zijn op al deze niveaus is niet realistisch. Hogervermeld rangordeprincipe in de solidariteit wordt gehuldigd door alle volkeren en staten. Ook door Minister van Sociale Zaken Magda De Galan, die aan inwoners van België voorrang zal geven op buitenlanders bij niertransplantaties.

2. Solidariteit en rechtvaardigheid

Ten tweede moet solidariteit gebaseerd zijn op rechtvaardigheid.

Welnu, de huidige Vlaams-Waalse geldtransfers via SZ en belastingen zijn onrechtvaardig groot : door deze transfers wordt een Vlaams-Waals verschil in primair inkomen van 12 % gereduceerd tot een Vlaams-Waals verschil in beschikbaar inkomen van 0,5 %. Dat is wel een zeer grote sprong. Het beeld van de melkkoe is dus inderdaad terecht. Volgens Professor Dirk Heremans (Faculteit Economie KULeuven) zijn de globale Vlaams-Waalse transfers relatief groter dan die van West-Duitsland naar de voormalige DDR.

Deze automatische onvoorwaardelijke en ondoorzichtige oversolidariteit is onrechtvaardig. In 1992 schreef de vroegere Minister-President Gaston Geens : "...De Franstaligen willen de vereeuwiging van de transfers bekomen. Wij mogen niet in die val trappen..."

Sommige media willen ons via het laatste verslag van de Commissie Jadot laten geloven dat er nu geen Vlaams-Waalse transfers meer bestaan en dat ze zelfs in Waals-Vlaamse richting verlopen. Niets is natuurlijk minder waar. Tussen 1992 en 1994 is de Vlaams-Waalse uitgavenkloof in de gezondheidszorgen afgenomen met 5 miljard frank; op een totaal Vlaams-Waals transfer in alle SZ-sectoren samen van 110 à 120 miljard frank per jaar is dat slechts een afname van minder dan 5 %.

De huidige Vlaams-Waalse geldtransfers zijn echter niet alleen onrechtvaardig omwille van de overdreven omvang, doch bovendien omdat zij voor een groot deel het gevolg zijn van een

verschillend sociaal-economisch gedrag van beide volksgemeenschappen, met terugslag op zowel uitgaven als inkomsten.

3. Solidariteit en verantwoordelijkheid

Ten derde moet solidariteit gebaseerd zijn op verantwoordelijkheidszin zowel van de groep die geld geeft als van de groep die geld krijgt.

Welnu, de Vlaamse zogenaamde overschotten in de SZ werden in het recente verleden systematisch totaal overgeheveld naar Wallonië. Zij werden dus niet gebruikt om een reserve aan te leggen voor onze kinderen en kleinkinderen. Dit dreigt, samen met de enorme Belgische staatsschuld van 10.000 miljard frank, die voor een groot deel werd opgebouwd om de Vlaamse oversolidariteit te financieren, een onhoudbare belasting te worden voor de SZ van de komende generaties niet alleen in Vlaanderen doch ook in gans België.

Bovendien moet de huidige wraakroepende jeugdwerkloosheid voor onze volksgemeenschap een topprioriteit zijn. Een volk dat zich neerlegt bij dat probleem verspeelt zijn toekomst. Doch de financiële hefboomen voor een tewerkstellingsbeleid zijn de fiscaliteit en de SZ. Ook daarom moeten we deze beide elementen onder eigen bevoegdheid krijgen, om het huidige regeringsimmobilisme te kunnen doorbreken.

Dit alles is de ontzettende verantwoordelijkheid van ons allen, doch vooral van de vakbonden, ziekenfondsen en werkgeversorganisaties. Het ogenblik is gekomen dat deze bonden, net als de politieke partijen het reeds deden, zich eveneens aanpassen aan de evolutie van de Belgische eenheidsstaat naar twee deelstaten. In die omstandigheden aanvaardden wij niet alleen een Vlaams sociaal overleg doch juichen wij het zelfs toe omdat wij ervan overtuigd zijn dat dit veel sneller tot resultaten zal leiden dan op Belgisch niveau.

Zowel de Belgische staatsfinanciën, de Vlaamse deelstaat en op termijn ook de Waalse deelstaat zullen goed varen bij deze responsabilisering.

De huidige Vlaams-Waalse geldstroom gaat inderdaad bovendien in tegen de responsabilisering en dus tegen de emancipatie van het Waalse volk. Uit studies blijkt namelijk dat Wallonië op termijn niet beter wordt van langdurige geldtransfers. In tegenstelling met geldelijke hulp bij rampen, wat een menselijke solidariteitsplicht is, bieden langdurige geldtransfers geen toekomstperspectief voor een volk, ook niet voor Wallonië.

Professor Danny Pieters zegt hierover: “Het argument dat de SZ één moet blijven omdat de splitsing een ramp zou zijn voor Wallonië, ergert me. Dat getuigt van een koloniale houding ten opzichte van Wallonië, dat zogenaamd niet verder kan zonder Vlaanderen”.

Mijn persoonlijke vaststelling is dat de huidige goede samenwerking tussen vorsers van de KULeuven en de UCLouvain-la-Neuve in elk geval de stelling bevestigt: “les bons comptes font les bons amis”.

4. Solidariteit in verleden en toekomst

Een dikwijls geformuleerde opwerping tegen de toewijzing van de SZ aan beide deelstaten is de stelling dat vroeger, toen Wallonië welvarender was, de geldstroom van Wallonië naar Vlaanderen liep.

De uitgebreide SZ, zoals we die nu kennen dateert pas van na de laatste wereldoorlog. Vóór die periode kan men wel spreken over tewerkstelling van Vlamingen in Waalse industriebekkens, doch dit is iets anders dan transfers in de SZ. Bovendien hebben deze Vlamingen, die omwille van het werk naar Wallonië verhuisden, ook bijgedragen tot de welstand van Wallonië en zich op een loyale wijze in het nieuwe milieu geïntegreerd.

Uit een studie van Professor Juul Hannes (VUB en RUG) blijkt overigens dat Vlaanderen in de periode 1830-1914 zelfbedruipend was: het % afgedragen belastingen stemde in die periode namelijk overeen met het bevolkingspercentage. In die periode van het economisch arme Vlaanderen was er dus geen geldstroom van Wallonië naar Vlaanderen.

Een andere populaire stelling luidt dat de Vlaams-Waalse geldstroom weldra zal omkeren. Dit werd ondermeer beweerd door ACV-vakbondsleider Peirens en oud-Minister Willockx. Zij steunen zich hiervoor op de tragere aangroei van de jongere lagen van de Vlaamse bevolking. Volgens de simulatiestudie van Michel Dethée (SERV) zal, alleen rekening houdend met de huidige demografische evolutie, de SZ -transfer in het jaar 2040 nog steeds in Noord-Zuid richting verlopen ten bedrage van 42,8 miljard frank.

Een simulatiestudie van Professor Paul Van Rompuy over de gewestelijke dekkingsgraad van de SZ tot 2050 leert dat die in Vlaanderen op dat ogenblik nog steeds groter zal zijn dan in Wallonië. Toegegeven, simulatiestudies zijn voorwaardelijk en betwistbaar, doch “weldra-omkering” - uitspraken zonder studies zijn dat nog meer.

5. Solidariteit en federale loyauteit

Tenslotte veronderstelt solidariteit altijd loyauteit vanwege de ontvanger.

Welnu, ondanks de ruime Noord-Zuid geldstroom via de SZ en andere kanalen, wordt aan Vlaanderen door Wallonië de politieke macht, waarop het in deze staat recht heeft, herhaaldelijk ontzegd.

Denk aan het derde geweststatuut van Brussel, tot stand gekomen door het samenspannen van Wallonië met de (gedeeltelijk Vlaamse) unitaristische lobby, denk aan de versterking en de uitbreiding (tot de bestuurders) van de faciliteiten in de Brusselse randgemeenten en op de taalgrens, denk aan de weigering om het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde te splitsen voor de federale verkiezingen, denk aan de school- en andere pesterijen in Voeren en Komen.

Daar bovenop komen een aantal arrogante vernederingen zoals het Waalse dictaat van de wapenvergunningen, het veto van toenmalig PS-Voorzitter Spitaels tegen de samenwerking van Sabena met KLM, de belediging (“Gauleiter”) van de vroegere Minister Moureaux aan het adres van Minister-President Van den Brande, de weigering van de vroegere Minister Dehousse om Nederlands te spreken in Oostende en het incident met de Van Hool-bussen. Dit laatste leverde volgende commentaar op in een Vlaamse krant: “Vlaanderen wordt op deze manier beroofd van zowat 200 arbeidsplaatsen gedurende 3 jaar terwijl het contract Wallonië nauwelijks een paar tijdelijke betrekkingen oplevert...ACV-metaal stelde dat de federale loyauteit een eenrichtingsverkeer is, dat het uiteendrijven van het land in de hand werkt”.

Zelfs de meest goedgezakkige Vlaming neemt het moeilijk tegelijkertijd geldschietter te zijn en gekrenkt te worden. Het is duidelijk dat politiek-culturele loyauteit een essentiële voorwaarde is voor elke vorm van financiële solidariteit, hoe klein die ook is.

Besluit

1. Het voornaamse argument voor de toekenning van de SZ aan beide deelstaten is het recht om eigen klemtonen te leggen, m.a.w. het recht van elk volk op zelfbestuur. Dit is tegelijk onze solidariteitsplicht met hen die ons voorgingen in onze ontvoogdingsstrijd, waarvoor duizenden vrije tijd, energie en geld ter beschikking stelden, en honderden hun leven verloren. Bijkomende argumenten voor de toekenning van de SZ aan beide deelstaten

zijn : beleidsefficiëntie, responsabilisering tot een spaarzamer beleid en de zeer grote geldstroom die de sociaal-economische problemen voor onze volksgemeenschap in de huidige moeilijke tijden nog verzwaart.

2. In deze nieuwe toestand van SZ-autonomie pleiten wij voor een Vlaams sociaal overleg en kunnen Vlaanderen en Wallonië onderhandelen over een meer beperkte, doorzichtige en omkeerbare financiële solidariteit.

3. Voor de verwezenlijking van onze doelstelling werken wij samen met alle niet-partijpolitieke groepen, wat hun programmapunten buiten het veroveren van een eigen SZ ook zijn. Wij vragen wel een sterke zelfdiscipline in verband met het afzien van offensief geweld. Scheldwoorden leggen we naast ons neer. Volgens sommigen zijn we kikkers die zichzelf opblazen, volgens anderen communautair geobsedeerden. De Waalse baron Charles de Berlaymont zei ooit minachtend over onze rebelse voorouders: “Ce ne sont que des gueux”. Doch de namen van “De Zwijger”, Egmont en Hoorn zullen langer gekend blijven dan die van de baron.

Wij zullen het halen omdat onze ontvoogdingsstrijd rechtvaardig is en omdat we dat echte zelfbestuur willen bekomen uit het diepst van ons hart.

Transfers en misvattingen **Jürgen CONSTANDT**

Staat u mij toe onmiddellijk met de deur in huis te vallen. Vandaag toont de Vlaamse beweging aan dat zij met **grote eensgezindheid** en vastberadenheid het voortouw wil én kan nemen in de discussie over het belangrijkste politieke thema van deze - vergeef mij de uitdrukking - fin de siècle : namelijk, de hervorming en modernisering van onze sociale zekerheid.

Helaas stuit onze eis voor een eigen Vlaamse sociale zekerheid al te vaak **op een muur van onbegrip**. Sterker nog : de federale beleidsverantwoordelijken weigeren nog altijd onze argumenten ook maar in overweging te nemen. Daarenboven tracht men ons, vanuit diverse kanten, in een verdomhoekje te plaatsen. Verwijzingen naar Joegoslavische toestanden,

onverdraagzaamheid en fanatiek groepsegoïsme zijn dan ook legio. **Van een intellectueel-eerlijk maatschappelijk debat is absoluut geen sprake.**

Professor Eric Ponette toonde in zijn referaat nochtans aan dat wij van niemand lessen moeten krijgen inzake solidariteit, federale loyaliteit en verdraagzaamheid.

Ik zal mij dan ook beperken tot enerzijds het ontcrachten van enkele vaak, al dan niet bewust, rondgestrooide misvattingen, en anderzijds de wetenschappelijke toekomstscenario's in verband met de transfers bondig toe te lichten.

Voor alle duidelijkheid : de transfers zijn en blijven voor ons slechts een bijkomend argument. In essentie willen wij deze materie in eigen handen, omwille van onze **eigen klemtonen**, de **beleidsefficiëntie** (de zogenaamde homogene bevoegdheden) en de **financiële responsabilisering** van de deelstaten.

Ik zet graag enkele misvattingen op een rijtje :

Misvatting één : de splitsing betekent de afbraak van de verworven rechten.

Laat ons duidelijk zijn : ons sociaal zekerheidssysteem bestaat reeds meer dan 50 jaar. Het is een resultaat van een lange sociale strijd. Ons systeem heeft haar deugdelijkheid meer dan voldoende bewezen. **De huidige toestand van de overheidsfinanciën noopt echter doortastende kostenbeheersende maatregelen. Oók voor de toekomst van Vlaanderen.**

Niettemin kent ons systeem een aantal fundamentele gebreken. In een werkdocument van het Europees Parlement wordt ons SZ-stelsel als één van de **meest ingewikkelde** omschreven. Niettegenstaande ons huidig systeem meer dan het drievoud van de Vlaamse begroting omvat, vecht een niet onbelangrijk gedeelte van de bevolking iedere dag opnieuw tegen de **armoede**. Anderen slagen er dan weer in **op een oneigenlijke wijze** te profiteren van bepaalde sociale tegemoetkomingen.

Kritisch nadenken over hoe het systeem nog efficiënter zou kunnen functioneren, getuigt - mijn inziens - van een oprecht sociaal engagement en burgerzin. Daarom willen wij onze verantwoordelijkheid opnemen en sommige heilige huisjes of vastgeroeste unitaire structuren in vraag stellen. Dit is natuurlijk niet hetzelfde als de afbraak van onze SZ-rechten !

Misvatting twee : de overdracht naar de deelstaten doorkruist de Belgische economische en monetaire unie.

Vandaag de dag vormen wij samen met het Groothertogdom Luxemburg één economische en monetaire unie. Van één sociaal zekerheidsstelsel is er helemaal geen sprake. Bij mijn weten kwam deze unie hierdoor nooit onder druk te staan.

Bovendien wordt het in de Europese context - niettegenstaande het streven naar de economische en monetaire unie - zeer wenselijk geacht dat de sociale zekerheid op het niveau van de lidstaat behouden blijft.

Professor d'Alcantara (UFSIA) en de franstalige Professor Tulkens (UCL) stelden vroeger reeds dat een (gedeeltelijke) splitsing van de sociale zekerheid wel degelijk **economisch zinvol** is.

Misvatting drie : de communautarisering zal voor allerhande moeilijkheden zorgen in Brussel.

Alsof onze bewindslui en technici geen rechtvaardige en creatieve oplossingen voor Brussel kunnen uitwerken. Brussel heeft reeds meerdere federaliseringsingrepen doorstaan.

Inzake de kostencompenserende regelingen heeft Professor Danny Pieters reeds concrete beleidsvoorstellen geformuleerd. Zo zouden de inwoners van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest zelf de keuze moeten maken bij welk sociaal zekerheidssysteem zij wensen aan te sluiten.

Wat de **inkomensvervangende uitkeringen** betreft, ben ik van oordeel dat ook hier oplossingen mogelijk zijn, op voorwaarde dat er langs beide zijden van de taalgrens, én in Brussel zelf, “goede wil” aanwezig is. Het kan immers niet de bedoeling zijn dat Vlamingen of Walen voor Brusselse werkgevers plots goedkopere of duurdere arbeidskrachten zullen worden.

Misvatting vier : vroeger was Wallonië steeds solidair met Vlaanderen.

Een wetenschappelijke studie door de economische historicus Juul Hannes (VUB-1994) bewijst het tegendeel : **Vlaanderen ontving nooit enig "geschenk" van Wallonië**, maar wist steeds zelf noodgedwongen zijn boontjes te doppen. Het stelsel zoals wij dit thans kennen, dateert bovendien pas van na de Tweede Wereldoorlog.

In dezelfde lijn ligt de volgende fabel :

Misvatting vijf : de transfers nemen momenteel duidelijk af en zullen in de toekomst omkeren.

Deze stelling wordt vaak door syndicale middens opgeworpen. Volgens een simulatie-studie van **Michel Dethée** (SERV) zal nochtans, alleen rekening houdend met de huidige demografische evolutie, de transfer in het jaar 2040 nog steeds in Noord-Zuid-richting verlopen ten bedrage van 42,8 miljard frank.

De toekomstprojecties van **Professor Paul Van Rompuy**, in het kader van de Vlaamse universitaire onderzoeksgroep, bevestigen eveneens dat ook in 2050 de Vlaamse situatie “gezonder” zal zijn dan de Waalse.

De Vlaamse dekkingsgraad, dit is de verhouding SZ-inkomsten van werkgevers en werknemers versus uitgaven, op dit ogenblik zo'n **97 %**, wat quasi zelfbedruipend betekent, zal ook in 2050 nog steeds hoger zijn dan de Waalse, nl. schommelen rond de 81 % tegenover 77 % voor Wallonië. **De Waalse dekkingsgraad bedraagt vandaag 66 %**, wat betekent dat de Waalse sociale zekerheid voor ruim één derde gefinancierd wordt met algemene middelen. Ik hoef er u wellicht niet bij te vertellen dat de Vlaamse gemeenschap voor het leeuwenaandeel zorgt van deze extra financiering.

En dan krijgen we het derde rapport Jadot :

Dit rapport bevestigt nog steeds een uitgavenkloof tussen Vlaanderen en Wallonië van 9,1 miljard fr. in de gezondheidszorg. Belangrijk is wel om weten dat de inkomsten van de sociale

zekerheid, waarvan ca. 65 % door Vlaanderen gefinancierd wordt, onlangs nog door de Nationale Arbeidsraad bevestigd, niet in het rapport werden opgenomen ! Evenmin onderzocht de werkgroep de zo belangrijke tweede tak van de ziekte- en invaliditeitsverzekering, zijnde de uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid. Tot slot werden de provincies Vlaams- en Waals-Brabant samengevoegd met Brussel, zodat een sluitende regionale analyse quasi onmogelijk wordt gemaakt.

De recente “euforie” rond het laatste rapport Jadot is dan ook helemaal niet op zijn plaats.

Beste vrienden,

Ik zou u in het cijferdebat over de transfers voor een listige, en veel gebruikte tegenzet, willen waarschuwen, nl. de zogenaamde **salamitactiek**. Hierbij wordt door de tegenstrevers van de communautarisering van onze sociale zekerheid - met opzet - de totale geldstroom in vele schijfjes gesneden, zodat we in een totale Babylonische spraakverwarring terechtkomen. Je zou er als rechtgeaard Vlaming nog zelf aan beginnen te twijfelen.

Enkele illustraties : men spreekt bijvoorbeeld enkel over de uitgaven, niet over de inkomsten aan het systeem. Of men beperkt zich tot één van de vele sectoren van de sociale zekerheid. Of men heeft het in de ziekte- en invaliditeitsverzekering enkel over de gezondheidszorg, niet over de uitkeringen.

Soms is er écht zeer kwade trouw mee gemoeid wanneer men aan de hand van wel zeer eigenaardige - zogenaamd wetenschappelijke - parameters besluit dat er een omgekeerde transfer plaatsvindt.

Zo kwam het **Wit-Gele Kruis** twee jaar geleden tot volgende vaststellingen :

Op basis van de ruwe gegevens stelde men een geldstroom van Vlaanderen naar Wallonië vast van **12,8 miljard**. Na controle op geslacht en leeftijd, wat inderdaad belangrijke determinerende factoren zijn voor het uitgavenpeil, bleef de transfer in de gezondheidszorg nog steeds zo'n **11,5 miljard** per jaar.

Op een wel zeer merkwaardige wijze kwamen de onderzoekers aan de hand van “**het relatief geografisch risico om ziek te worden**”, ik herhaal - het relatief geografisch risico om ziek te worden - tot het besluit dat er geen geldstroom van noord naar zuid bestaat, maar dat deze in de **omgekeerde richting** verloopt. De Vlamingen zouden op basis van dat bizarre geografisch risico om ziek te worden 5,3 miljard meer consumeren dan de Walen !

Een duidelijker voorbeeld van manipulatie en verdraaiing van feiten kan ik wellicht niet geven.

Het feit dat de **federale sociale zekerheidsinstellingen** slechts schoorvoetend - en in sommige gevallen totaal niet ! - meewerkten aan de studie in opdracht van de vorige Vlaamse regering, bewijst de angst voor fundamentele communautaire hervormingen. **Betrouwbare en gedetailleerde regionale statistieken bestaan er - officieel althans - nauwelijks !**

De huidige beleidsverantwoordelijken en de grote sociale belangenorganisaties dragen hierbij een zware verantwoordelijkheid.

Ik zou mijn betoog willen afronden met het volgende :

Niettegenstaande de geldstromen slechts een bijkomend argument in dit debat vormen, blijven ze **onaanvaardbaar groot**. Met deze som (en het gaat hier over ruim 110 miljard per jaar) zou

Vlaanderen diverse projecten kunnen realiseren, zoals bv. de bestrijding van de kansarmoede en de jeugdwerkloosheid, of een sociaal actieprogramma ontwikkelen voor Vlaams-Brabant, of een verankeringsholding opbouwen voor meer Vlaamse beslissingsmacht in de bedrijven, en ga zo maar door.

Alle toekomstsimulaties tonen wél aan dat Vlaanderen het in de 21ste eeuw moeilijker zal krijgen. Dit kan niemand tegenspreken. Ook wij niet. De vergrijzing van de bevolking, de toenemende techniciteit van de geneeskunde, de onzekere economische toestand zullen het prijskaartje inderdaad fel doen stijgen.

Helaas, krijgen wij geen enkele kans om nu zelf al **reservefondsen** aan te leggen of **structurele toekomstgerichte maatregelen** te treffen.

Wij mogen echter niet blijven dulden dat de Belgische overheid alles maar op zijn beloop laat. De sociale zekerheid is ons daarvoor veel te dierbaar.

Bovendien zijn de raakvlakken tussen de sociale zekerheid en onze eigen Vlaamse bevoegdheden (bv. tewerkstellingsbeleid, volksgezondheid, bejaardenzorg, gehandicaptenbeleid, gezinsbeleid, ...) **zo nauw verbonden dat de niet-splitsing ervan een eigen doelmatig beleid totaal onmogelijk maakt.**

Tot slot wil ik erop wijzen dat er bij de hervorming van de unitaire Belgische staat tot een federale staat ook niet over één nacht ijs werd gegaan. De overdracht van de volledige sociale zekerheid naar de deelstaten zal eveneens politieke vakmanschap, doorzettingsvermogen en tijd vergen.

Het gesprek hierover vandaag afwijzen of boycotten, werpt onherroepelijk een onomkeerbare hypotheek op de huidige en volgende generaties ...

Ik dank u.

Getuigenissen

Mevrouw C. VANDERSPURT

De heren ADAM, F. CROLS, R. DE BEULE, C. DE RIDDER, F. DEVOS, A. ROOSEN en E. VANLANGENDONCK

SLOTTOESPRAAK

Naar een Vlaamse, sociale en zekere sociale zekerheid
Walter PEETERS

Vlamingen,

De wezenlijke opdracht van de Vlaamse Beweging is veel ruimer dan alleen maar de vorming van een Vlaamse Staat. Het is de taak van de Vlaamse Beweging tegelijk gestalte te geven aan een Vlaamse Natie.

Vlaamse Beweging is veel meer dan louter inzet voor politieke structuren. Vlaamse Beweging is ook - en vooral - de inzet voor een open, vrije, sociale en rechtvaardige Vlaamse maatschappij. Een maatschappij waarin de enkeling vrij kan zijn, maar waarin tegelijkertijd iedere enkeling gelijke kansen krijgt om volwaardig tot ontwikkeling en ontplooiing te komen. **De Vlaamse Beweging is een sociale beweging.** Zij is dat altijd geweest. Zij zal dat altijd blijven.

De belangrijkste hindernis daarbij was, is en blijft de unitaire Belgische staat. De recente politieke ontwikkelingen zijn daarvan de zoveelste illustratie.

De tewerkstelling, de SZ en het terugdringen van het begrotingstekort werden in het federaal regeringsakkoord van Dehaene II tot absolute topprioriteiten gepromoveerd. De drie zijn trouwens nauw met mekaar verbonden. Vooral het Belgische stelsel van sociale voorzieningen bleek daarbij aan een dringende en grondige hervorming toe. Het aanvankelijk wat aarzelend politiek debat hierover kwam eind vorig jaar dan toch op gang. Stellingen werden ingenomen. Fronten werden gevormd. De uitspraak van voorzitter Van Hecke op het Kerstkongres van de CVP deed de communautaire discussie even oplaaien. Eens te meer bleek dat in dit land geen enkel thema aan bod kan komen of het blijkt vroeg of laat - eerder vroeg dan laat - communautair geladen. Maar na de tussenkomst van Jean-Luc Dehaene is het debat vrij vlug opnieuw in de door de Belgische Eerste Minister gewenste plooi gevallen. Het heet nu opnieuw dat er eerst moet "*gesaneerd*" worden. Pas daarna kan er over eventuele "*homogene bevoegdheidspakketten*" en "*twee-pijlers-constructies*" gepraat worden. Tegen iedere hervorming had zich intussen immers, rond de PS, een Waals afwijzingsfront gevormd. Dat werd prompt gesteund door de Vlaamse socialisten, die zich alleen dankzij de PS nog in regeringen kunnen nestelen, en door de twee nog steeds unitaire grote vakbonden en ziekenfondsen, die eveneens hun macht aan het unitaire België ontleen. Voor dit **Waals-unitair afwijzingsfront** is iedere hervorming zelfs niet eens bespreekbaar. Ook al is die dringend noodzakelijk, alleen al om de onvolprezen naoorlogse verworvenheid van de SZ voor de komende generaties veilig te stellen. Voor het Waals-unitair afwijzingsfront kan er hooguit sprake zijn van enige "*modernisering*" van het stelsel. Met "*modernisering*" blijkt het dan alleen de "*verbreding van het financieel draagvlak*" te bedoelen door een zogeheten "*alternatieve financiering*". Dat hiermee de nog steeds wassende transferstroom van Vlaanderen naar Wallonië in een nog bredere bedding komt, moeten de Vlamingen maar voor lief nemen. Dat België, met na Zweden de hoogste belastingen en de hoogste sociale bijdragen, tot de absolute top behoort van de landen die door het plafond van fiscale en para-fiscale draagkracht zijn gestoten, ook daaraan blijken de Waals-unitaire pleitbezorgers van een nog vetter uitgestreken consumptie-federalisme zich evenmin te storen.

Op dit, voor de toekomst van de welvaart en het welzijn van ons volk zo cruciale moment, moet de Vlaamse Beweging haar verantwoordelijkheid opnemen en aan het zoveelste bondgenootschap van Waalse chantage en unitaire Belgische recuperatie een stevig halt toeroepen. Vooral onze Vlaamse politieke én sociale verantwoordelijken moeten onverbloemd geweest worden op de levensgrote verantwoordelijkheid die zij daarbij dragen. Het is niet de taak van de Vlaamse Beweging in de plaats van de politiek te treden. Het is wél haar taak, méér zelfs haar plicht beroep te doen op het Vlaamse geweten van de door het Vlaamse volk verkozen beleidsverantwoordelijken telkens het Vlaams belang, in de ruimste betekenis van het begrip, in het gedrang komt. En dat is met de hervorming van de SZ - in ieder geval met de wijze waarop daarover in Belgische politieke en sociale middens wordt gedacht - zeker het geval.

In de gegeven omstandigheden vond het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen het dringend nodig zijn standpunt - "*Sociale Zekerheid : een bevoegdheid van Vlaanderen én*

Wallonië” - in de brede publieke opinie te verspreiden én in het politieke debat te brengen. Daartoe werd, binnen het OVV, het *Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid* opgericht. Dit aktiekomitee is veel meer dan de beperkte groep van enkele goedmenende en bekommerde vertegenwoordigers van een aantal Vlaamse verenigingen. Veel meer ook dan de veertig plaatselijke aktiekomitees. Tot dit aktiekomitee behoort ieder van jullie, hier aanwezig. Tot dit aktiekomitee behoort **iedereen in Vlaanderen, die het zijn plicht weet zich in te zetten voor de toekomst van ons volk.**

Want eens te meer komt die toekomst ernstig in het gedrang door unitair-Belgisch immobilisme. Op een perfide wijze doet België beroep op de plicht tot interpersoonlijke solidariteit van Vlaanderen naar Wallonië via de SZ. Want, zonder die opgelegde solidariteit, hoeft België niet meer voor de Walen. Was het niet de Waalse socialist **Dehousse** die verklaarde dat “*België niet samengehouden wordt door het Koningshuis, maar door de sociale zekerheid*”? En dus moet die SZ unitair Belgisch blijven. Zonder een grondige hervorming is het voortbestaan van de SZ echter niet langer gewaarborgd. En bij iedere hervorming zullen onafwendbaar én betaalbaarheid én doelmatigheid - en dus ongerechtvaardigde geldstromen én inefficiënte organisatie - ter sprake komen. De financiële transfers van Vlaanderen naar Wallonië zijn té onredelijk groot en Vlaanderen heeft andere sociale behoeften, legt andere klemtonen, heeft een eigen maatschappijmodel. En dus komt bij iedere hervorming, die meer wil zijn dan wat kortzichtig rommelen in de financiële marge - die er trouwens niet eens meer is - , de communautarisering vanzelfsprekend om de hoek kijken. Dus, zegt het Waals-unitair afwijzingsfront, dan maar geen hervorming. Wat “*saneren*”, “*moderniseren*”, “*alternatief financieren*” en uitstellen... nu al tot 1999. Met alle onherstelbare gevolgen vandien.

Want, de Belgische SZ verzuipt. Vlaanderen en Wallonië moeten zich beide al zwemmende redden. Alleen willen zij dat in een verschillende stijl en in tegenovergestelde richtingen. Echter, met handen en voeten aan mekaar vastgebonden, gaan zelfs de beste zwimmers samen onverbiddelijk naar de haaien.

Dàt is het wat Vlaanderen bedreigt. Wallonië wil blijven potverteren uit de Belgische sociale ruif en denkt dat dat kàn, als Vlaanderen die ruif nog wat meer opvult, maar vergeet daarbij dat Vlaanderen nog wél juist toekomt om in de eigen sociale behoeften te voorzien, maar - via alle mogelijke transfers - moet opdraaien voor een onevenredig groot deel van de Belgische openbare schuld, waarmee de steeds grotere gaten in de staatsruif moeten worden opgevuld. En omdat Wallonië wil blijven potverteren verschanst het zich in een unitair front, dat iedere hervorming ten gronde van de SZ - zelfs iedere communautaire dialoog daarover - bij voorbaat afwijst.

Een wel erg onverantwoorde, kortzichtige houding op een ogenblik dat iedereen, die terzake deskundig of verantwoordelijk is, erover akkoord gaat dat, **alleen reeds om het stelsel veilig te stellen, een fundamentele hervorming een dringende en dwingende noodzaak is.**

Immers, in crisistoestanden, zoals die waar onze huidige maatschappij steeds scherper mee wordt geconfronteerd, is de SZ het maatschappelijk verweerinstrument bij uitstek.

Tegelijk echter worden in de crisis, zoals die zich over het verloop van de laatste jaren ontwikkelt, - én mede onder druk van de crisis zélf - , tegelijk **twéé alarmerende vaststellingen** steeds duidelijker.

Er is enerzijds de onafwendbare vaststelling dat ons stelsel van sociale voorzieningen, in zijn huidige vorm, **onbetaalbaar** is geworden.

Een tweede - en niet minder belangrijke - alarmerende vaststelling is, dat het Belgisch stelsel, naar het verzekeren van bestaanszekerheid toe **steeds minder efficiënt** functioneert. In de huidige crisistoestand worden wij inderdaad in eerste instantie dagelijks meer en meer geconfronteerd met de "*grenzen aan de groei*" en dit op alle vlakken van ons maatschappelijk bestel, niet het minst in de sector van de SZ. In alle westerse landen heeft de SZ een kritische fase bereikt. Gemiddeld wordt één vierde van het nationaal inkomen aan het stelsel van sociale voorzieningen besteed. **In België is dat zelfs opgelopen tot ruim één derde.** Bijgevolg moet een steeds groter stuk worden afgenomen van de inkomens van de actieve bevolking om de steeds steilere groei van de SZ-uitgaven te kunnen blijven financieren. In werkelijkheid is het zelfs zo dat de Belgische staat er al lang zelfs niet meer in slaagt het systeem te financieren, daar hij bovendien nog enorme schulden dient aan te gaan om de consumptieuitgaven van de SZ te dekken. Het is dus duidelijk dat **onze zo roemruchte "sociale vooruitgang" meer en meer gefinancierd wordt ten koste van de inkomens van morgen en dus door een ontoelaatbare hypotheek te leggen op de toekomst van onze kinderen.**

Vooraf op de toekomst van onze Vlaamse kinderen. Immers, Vlaanderen blijft, voor wat betreft de financiering van zijn SZ, nog tot zeker in het jaar 2010 nagenoeg **zelfbedruipend**. Dit betekent zonder meer dat de automatische, ondoorzichtige jaarlijkse **transfer** van Vlaanderen naar Wallonië van nu al **122 miljard bijna uitsluitend moet dienen om deze steeds sneller groeiende Belgische schuldenberg in de sociale uitgaven te financieren.** Hebben ondernemings-, vakbonds- en ziekenfondsverantwoordelijken al eens nagedacht over deze ontoelaatbare roofoverval op het Vlaams economisch draagvlak, dat Vlaanderen zélf nochtans zo broodnodig heeft voor het verzekeren van de eigen sociaal-economische toekomst? Kunnen zij, in naam van de zo geroemde "*sociale rechtvaardigheid*", nog langer verdedigen dat, ingevolge deze - onder de mom van "*solidariteit*" - eenzijdig en in hoofdzaak aan Vlaamse arbeiders en bedienden opgelegde schatplicht, **Vlaanderen de interpersoonlijke solidariteit tussen de leden van de eigen volksgemeenschap zélf niet eens meer kan waarborgen?**

Ligt het niet veeleer voor de hand dat ook het **sociaal overleg** dringend op het niveau van de volksgemeenschappen wordt georganiseerd? De ervaringen, in onder meer de SERV, tonen aan dat overeenkomsten veel vlotter tot stand komen binnen een overlegkader dat nauw aansluit bij de eigen sociaal-economische visie. En die verschilt in Vlaanderen grondig van de Waalse. Recent ondertekenden de Vlaamse Regering samen met de Vlaamse werkgevers en vakbonden een werkgelegenheidsakkoord. Bij gebrek aan bevoegdheden en middelen botst het Vlaams tewerkstellingsplan echter frontaal met de sociaal-economische en begrotingspolitiek op federaal Belgisch vlak. En komt er dus geen Vlaams - en ook geen Belgisch - tewerkstellingsplan.

Is het dan toch alleen uit louter eigenbelang dat vakbonden, ziekenfondsen en ondernemersorganisaties zich zo hardnekkig blijven verzetten tegen elke nochtans noodzakelijke hervorming van de SZ, alleen omdat in de gegeven omstandigheden het unitaire karakter van het Belgisch stelsel steeds meer in vraag wordt gesteld, ook al blijkt dat het stelsel in zijn huidige vorm gewoon onbetaalbaar is geworden?

En een onbetaalbare sociale zekerheid is een on-zekere sociale zekerheid. Hoe langer een grondige hervorming uitblijft, des te sneller en des te zwaarder zal die onzekerheid wegen op de inkomens, zowel van hen die de sociale uitgaven met hun bijdragen betalen als van dezen die voor hun inkomen op werkongeschiktheidsvergoedingen, op werkloosheidsuitkeringen of op pensioenen zijn aangewezen. Het is een erg bedreigende vaststelling, maar het is de steeds

pijnlijker realiteit waaraan de blinde struisvogel-politiek van obstinaat Belgisch-unitair immobilisme niets zal veranderen. Integendeel.

Er is een tweede alarmerende vaststelling in verband met de SZ in onze huidige crisismaatschappij. Niettegenstaande deze enorme inspanningen is **bestaansonzekerheid** nog steeds - zelfs meer dan ooit - en dit **in toenemende mate een overweldigend feit voor steeds meer groepen in onze samenleving**. Deze vaststelling doet vragen rijzen naar het **doel** en de **doelmatigheid** van de SZ.

Indien men als norm van bestaanszekerheid het socio-vitaal minimum-inkomen per type gezin neemt, komt men tot de ontstellende slotsom dat, niettegenstaande de brede dekking van het Belgisch SZ-stelsel, in Vlaanderen niet minder dan één gezin op vier bestaansonzeker is, daar waar integendeel de helft van de gezinnen bestaanszeker blijkt te zijn ook zonder SZ. Deze *“paradox van de sociale zekerheid”* stelt zich, met één gezin op drie dat bestaansonzeker is, nog scherper in Wallonië. Uit een transfer van **10,8 %** van het B.R.P. van Vlaanderen haalt Wallonië **25 %** van zijn B.R.P. en bekomt daardoor een gemiddeld beschikbaar inkomen dat nauwelijks van het Vlaamse verschilt. Stelt men daartegenover het Waals armoedecijfer, dat bijna het dubbele van het Vlaamse cijfer bedraagt, dan kunnen wij daaruit alleen besluiten dat er heel wat verkeerd gaat met de inkomensverdeling in Wallonië zélf. En dus met de Waalse interpersoonlijke solidariteit. **Wij, Vlamingen, blijken inderdaad solidairder te zijn - of, juister uitgedrukt, tot een grotere solidariteit te worden verplicht - met de rijkere Walen dan met de armere.** Daar waar solidariteit - in essentie - voor de zwakkeren is bedoeld. Het ging dus duidelijk om meer dan om een boutade als **Dehousse**, dezelfde Waalse socialist die, eind vorig jaar, nog zonder blikken of blozen voor de RTBF een Vlaamse transfer van *“ruim honderd miljard”* heeft toegegeven, als diezelfde Dehousse van op de Belgische senaatstribune openlijk verklaarde *“zich meer solidair te voelen met een Waalse ondernemer dan met een Vlaamse arbeider”*.

Bovendien is deze vaststelling van de wijze, waarop in Wallonië de interpersoonlijke solidariteit is georganiseerd, wel erg paradoxaal wanneer een sociaal rechtvaardige inkomensherverdeling voor een doelmatige SZ de norm heet te zijn.

Tegelijk moeten wij vaststellen dat, ingevolge de versnipperde bevoegdheden, het Belgisch stelsel niet doelmatig werkt, niet doelmatig kan werken, en - zoals blijkt uit de verschillende toepassing van inkomens- en uitgavencriteria in Vlaanderen en Wallonië - niet op een doelgerichte wijze beantwoordt aan het grondig verschillende behoeften- en consumptiepatroon boven en onder de taalgrens, een taalgrens die meer en meer een grens blijkt tussen twee duidelijk verschillende volkeren met een verschillende maatschappijvisie.

Hoe dan ook, een niet-behoeftegerichte, een ondoelmatige sociale zekerheid is een asociale sociale zekerheid. Er is dus duidelijk heel wat mis met de Belgische “sociale zekerheid”.

Een stelsel dat **niet langer betaalbaar** is is een **on-zeker** stelsel.

Een stelsel dat **niet efficiënt** inspeelt op de échte sociale noden is een **a-sociaal** stelsel.

Zodat de Belgische “sociale zekerheid” steeds meer het etiket “a-sociale on-zekerheid” verdient te worden opgeplakt.

Groeiende onbetaalbaarheid en toenemende ondoelmatigheid van de SZ zijn op zich geen typisch Belgisch probleem. Wie de stijgende sociale onrust in tal van Europese landen volgt weet wel beter.

Wél Belgisch is dat dit land te maken heeft met een historisch gegroeid **eenheidsstelsel** voor **twee volksgemeenschappen** van een **grondig verschillende maatschappelijke signatuur**. Wat op zichzelf reeds elke noodzakelijke hervorming blokkeert.

Wanneer de Walen zich bij de “*modernisering*” van de Belgische SZ willen beperken tot een “*verbreding van het financieel draagvlak*” dan miskennen zij - of willen zij verhelen - dat het probleem van het Belgisch stelsel niet alleen een inkomens- maar vooral een uitgavenprobleem is en dat het vooral een grondig verschillend verbruikspatroon is dat aan de basis ligt van de grotere geldnood van het stelsel in Wallonië.

Dit is een fundamenteel structureel probleem waarvoor alleen een fundamentele structurele oplossing zin heeft.

Uit de analyse van de geldstromen blijken de oorzaken ervan zeer duidelijk. De diagnose, daarover zijn de vele wetenschappelijke studies het eens. De Walen willen zich echter beperken tot een symptomatische behandeling. En daarom moet voor hen het stelsel unitair blijven. Terwijl alleen een oorzakelijke therapie levensreddend werkt.

Die enige oorzakelijke therapie, de enige structurele oplossing is de communautarisering van de SZ. Er is meer nodig dan alleen maar de “*splitsing*” van de SZ. Vlaanderen maakt niet alleen aanspraak op zijn rechtmatig deel van de Belgische koek. Vlaanderen moet vooral zijn eigen brood kunnen bakken met de bloem en de ingrediënten en in de vorm die het zelf kiest en waarvoor het ook zelf betaalt. De Belgische pudding, waarvoor in hoofdzaak de Vlamingen betalen, maar waarvan de Walen nog altijd de smaak willen bepalen, zakt hopeloos in mekaar.

De eis van de Vlaamse Beweging tot de communautarisering van de SZ is in de eerste plaats een **principiële eis**. Zelfbestuur is het legitiem recht van ieder volk. Het is dan ook logisch dat ieder volk autonoom kiest voor een eigen sociaal beleid, aangepast aan de eigen maatschappelijke noden en behoeften én daarvoor ook de financiële en fiscale verantwoordelijkheid draagt.

De wetgever, die België in 1980 en 1988 heeft pogen om te vormen tot een **federaal** land, heeft dat wel degelijk beseft. Inzake het sociaal en gezondheidsbeleid, inbegrepen het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid, het gezinsbeleid, het bejaardenbeleid - persoonsgebonden materies bij uitstek - werden de bevoegdheden “**in principe**” naar de twee gemeenschappen overgedragen. De **arbitrair vastgelegde uitzonderingen** op de principiële regel in de wet zijn echter juist deze, die voor het beleid bepalend zijn. Zoals trouwens bij herhaling is gebleken, leidt deze schizofrene bevoegdheidsverdeling tot **beleidsblokkerende conflicten**. Ook nu de hervorming van de SZ op de agenda staat en uit de feiten blijkt dat **homogene bevoegdheden een noodzaak** zijn opdat de gemeenschappen een **coherent sociaal en gezondheidsbeleid** zouden kunnen voeren, gaat het Waals-unitair front op de rem staan. Erger nog, er zijn zelfs Vlaamse federale ministers die voor een unitaire recuperatie van bevoegdheden pleiten. Voor het ingezette federaliseringsproces is er echter geen weg terug. Het is echter ook nog lang niet afgewerkt. Want het wordt steeds duidelijker dat alleen een coherente bevoegdheidsoverdracht naar de gemeenschappen een grotere efficiëntie van ons sociaal stelsel kan waarborgen.

Alleen door een volledige communautarisering is een hervorming ten gronde mogelijk van het huidig onbetaalbaar geworden en bovendien ondoelmatig werkend Belgisch stelsel van sociale voorzieningen.

Alleen wanneer Vlaanderen - én Wallonië- over de volle bevoegdheid voor hun sociaal beleid beschikken zullen zij op een efficiënte wijze eigen klemtonen kunnen leggen, die selectief

inspelen op de eigen behoeften. Het is echter even voor de hand liggend dat, zowel Vlaanderen als Wallonië, voor dat beleid ook de financiële en fiscale verantwoordelijkheid op zich nemen..

Bovendien kan alleen op die manier een definitief punt gezet worden achter de oeverloze welles-nietes discussies over de gekende communautaire transfers, waarover **Prof. Ponette en Jürgen Constandt** het daarnet uitvoerig hebben gehad.

Pas dan ook kunnen Vlaanderen én Wallonië als twee evenwaardige, naast mekaar wonende burens, overleg plegen over de eventuele organisatie van een **redelijke en doorzichtige solidariteit**. Ook over die solidariteit heeft Prof. Ponette het gehad. Ik wens er alleen een paar bemerkingen aan toe te voegen.

Kan men nog spreken van solidariteit wanneer de door Wallonië aan Vlaanderen eenzijdig opgelegde schatplicht ertoe leidt dat het zogenaamd “behoefte” Wallonië er uiteindelijk ongeveer evenveel door krijgt als het zogenaamd “rijke” Vlaanderen overhoudt ? **Dat is geen solidariteit. Dat is afpersing. Dat is diefstal.**

Hoe kan Vlaanderen in het zogenaamd federale België overleg plegen over solidariteit met Wallonië, als datzelfde Wallonië, bij monde van zijn gewest- en gemeenschapsminister **Jean-Claude Van Cauwenberghe** verklaart *“niet zo naïef te zijn bij een nieuwe onderhandelingsronde met Vlaanderen op de federale loyaliteit te betrouwen”*. **Dat is geen overleg. Dat is chantage.**

En wat is de zin van een dialoog over solidariteit met Wallonië, dat agressief dreigt *“dat het in België voortaan twee tegen één zal zijn - Wallonië én Brussel, tegen Vlaanderen”* en daarbij de Brusselse Vlamingen gijzelt ? **Dat is geen dialoog. Dat is imperialisme.**

Laat het de franstaligen duidelijk zijn : **Vlaanderen laat Brussel nooit los.** De Belgische staatsvorming kan alleen verder gaan in de richting van homogene bevoegdheden en van de volledige financiële én fiscale verantwoordelijkheid over de middelen die daarmee verbonden zijn naar de **deelstaten** Vlaanderen en Wallonië. Brussel is onze hoofdstad. Brussel is géén deelstaat en kan dus geen deelstatelijke bevoegdheden krijgen. **De Vlaamse sociale zekerheid zal ook die van de Brusselse Vlamingen zijn.**

Een laatste bemerking. Met welk recht beroept Wallonië zich op de Vlaamse solidariteit, als het bij monde van **“Dieu” Spitaels** de Europese éénmaking ineens afwijst, indien daarbij de Oost-Europese landen zouden betrokken worden, zodat Wallonië het manna van de gulle Europese subsidies aan zijn neus zou zien voorbijgaan en integendeel zélf tot solidariteitsinspanningen met Oost-Europa zou verplicht worden ? **De eis tot solidariteit stelt zich dus blijkbaar alleen voor de Vlamingen. De Walen voelen er zich in genendele door verplicht.** Daarover zijn de Walen dus wél duidelijk : **éénrichtingssolidariteit naar Wallonië of anders hoeft Europa - en hoeft straks ook België - voor de Walen niet meer.**

Dat brengt ons tenslotte tot het **Europees gegeven**. Vlaanderen is geen eiland. Ook over de toekomst van onze SZ zal in ruime mate op Europees vlak beslist worden. Ook ons stelsel zal in de toekomst steeds meer rekening moeten houden met Europese normen. En ook de solidariteit naar minder welstellende Europese regio's en met de rest van de wereld zal voortdurend ter sprake komen. In dat uitermate belangrijk debat moet Vlaanderen zélf aanwezig zijn, wil het - binnen Europa - zijn eigen SZ met eigen middelen en volgens eigen inzichten op een efficiënte en geïntegreerde wijze uitbouwen. Voor Wallonië geldt hetzelfde.

Vlamingen,

Ik sluit met een oproep aan de Vlaamse politieke verantwoordelijken : de Vlaamse parlementsleden, de Vlaamse federale volksvertegenwoordigers en senatoren.

De hervorming van de Belgische SZ is een dringende en dwingende noodzaak en dus een politieke gewetensplicht.

De enige hervorming, die in de Belgische federale context de SZ betaalbaar en doelmatig kan maken, is de communautarisering van het Belgisch stelsel.

Dat vereist in eerste instantie het Vlaams belang, het belang, Vlaamse politici, van hen die u verkozen hebben.

Het staat van nu af aan zonder meer vast: ieder communautair gesprek in de toekomst zal een gesprek over de SZ zijn. En elk gesprek over de SZ zal een communautair gesprek zijn.

Daarbij berust de grootste verantwoordelijkheid op de schouders van de Vlaamse verkozenen. De hervorming van de sociale zekerheid is een politieke beslissing. Niets rechtvaardigt nu de afstand van politieke soevereiniteit aan niet-verkozen machtselites.

Zonder de communautarisering van de sociale zekerheid geraakt Vlaanderen niet uit de sociaal-budgettaire tang die België omklemt. De Belgische regering, die door het Waals-unitair afwijzingsfront verlamd of afgedreigd wordt, schuift de problemen voor zich uit. Tot begin 1997. Misschien tot einde 1998. Geen wonder dat de mensen de politiek zo moe zijn. Deze apathie is gevaarlijk voor de democratie. Voor de welvaart in Vlaanderen. Voor de toekomst van onze kinderen.

En daar gaat het ten gronde om, de toekomst van onze kinderen.

En die kan alleen verzekerd worden door een **SOCIALE ZEKERHEID die VLAAMS is, SOCIAAL én ZEKER.**

OVERLEGCENTRUM VAN VLAAMSE VERENIGINGEN STANDPUNT

SOCIALE ZEKERHEID : EEN BEVOEGDHEID VAN VLAANDEREN EN WALLONIË

Uitgangspunten

1. De sociale zekerheid (SZ) heeft in de loop der jaren in Europa een zodanige ontwikkeling gekend, dat de organisatie ervan qua doelstellingen, methoden en financiële middelen één van de voornaamste activiteiten van de overheid is geworden.

2. De sociale-zekerheidssolidariteit tussen personen binnen één volksgemeenschap mag echter niet verward of vermengd worden met de solidariteit tussen (lid)staten in een confederale of internationale gemeenschap.
3. Vlaanderen en Wallonië - met reeds zovele opdrachten en bevoegdheden op economisch, cultureel, sociaal en fiscaal gebied en op het vlak van o.m. onderwijs, gezondheidszorg, beroepsopleiding, tewerkstelling e.d. - kunnen niet echt autonoom zijn en kunnen geen coherent beleid voeren zonder ook de SZ en een eigen sociaal overlegmodel onder hun bevoegdheid te hebben. De bindingen tussen SZ en de belangrijkste federale bevoegdheden (muntbeleid, algemene buitenlandse politiek en defensiebeleid) zijn veel zwakker dan die tussen SZ en de vele andere bevoegdheden van Vlaanderen en Wallonië.

Standpunt

1. Binnen de Vlaamse gemeenschap en de (deel)staat Vlaanderen is solidariteit tussen alle leden van deze gemeenschap noodzakelijk en vanzelfsprekend. Ze vergt uiteraard eigen Vlaams sociaal overleg.
2. Vlaanderen en Wallonië hebben het recht om die solidariteit via alle deelsectoren van de SZ te organiseren volgens **eigen inzichten** en bijgevolg met eigen middelen. De te leggen klemtonen in de SZ moeten het resultaat zijn van een breed democratisch en sociaal debat binnen Vlaanderen en binnen Wallonië.
3. De toewijzing van het sociaal beleid als een globaal bevoegdheidspakket aan Vlaanderen en Wallonië zal leiden tot een **grotere efficiëntie** in plaats van de huidige verlamming door versnippering van bevoegdheden en middelen tussen centrale staat en deelstaten. De versnippering van het gezondheidsbeleid vormt een voorbeeld van deze stelling. Het verband tussen tewerkstelling en loonkosten, belastingdruk en SZ-bijdragen is daarvan een tweede voorbeeld.
4. Vlaanderen en Wallonië mogen niet enkel de bevoegdheid verwerven over de organisatie van de SZ, doch moeten ook verantwoordelijk worden voor de inning en de besteding van de daartoe vereiste financiële middelen. Deze financiële en fiscale verantwoordelijkheid vormen de beste waarborg voor een **spaarzaam** sociaal beleid. Dit argument wint nog aan kracht door de huidige zware schuldenlast van de Belgische staat.
5. Het is onaanvaardbaar dat de solidariteit tussen personen, een aangelegenheid van elke volksgemeenschap, vermengd wordt met die tussen (deel)staten en dat er ook op die wijze zeer grote en ondoorzichtige **geldtransfers** ontstaan tussen Vlaanderen en Wallonië, zowel via het mechanisme van de inkomsten als dat van de uitgaven voor de SZ. Het vaak gehoorde argument dat er vroeger geldstromen bestonden van Wallonië naar Vlaanderen werd duidelijk weerlegd door recente studies. Bovendien zijn deze systematische geldtransfers contraproductief gezien zij de prikkel tot responsabilisering in het verwerven van de inkomsten en het bepalen van de uitgaven wegnemen.

6. Het toekomstige Vlaamse stelsel van SZ en Vlaams overleg dient rekening te houden met de fundamentele sociale beginselen, vastgelegd in de internationale normen die Vlaanderen binden.
7. Vlaanderen is bereid om met Wallonië te onderhandelen over doorzichtige, objectieve en omkeerbare vormen van solidariteit, zoals die tussen de Länder in Duitsland maar ook tussen lidstaten van de EU bestaan.
8. De organisatie van de SZ voor de inwoners van Brussel-19 mag geen afbreuk doen aan de tweeledigheid.

Besluit

Omwille van de hierboven vermelde redenen moeten de organisatie en de financiering van de sociale zekerheid zo vlug mogelijk onder de verantwoordelijkheid van Vlaanderen en Wallonië gebracht worden.

Brussel, 8 februari 1995